

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 34 korona
Egy hónapra 3 korona

VIDEKEN:
Egy évre 39 korona
Egy hónapra 3 korona

ELŐFIZETÉSEK
A kiadások teljesítéséért a kiadó
a postai ártalomért felelős.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 247

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Részvénytársaság
József főherceg utca 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, november 14.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Uj ellenzék.
Egy kis vihar.
A pénzhány és a kamarák.
Damjanich özvegye — 89 éves.
Küzdelem egy millióért.
A város parlamentjéből.
Gyilkosság passzióból.
Lovagias ügy az aradi fogházban.
A város ügyel.
Tárca: A királyi szerető.

Uj ellenzék.

Arad, november 13.

Amint a hegyről legörögő különböző sziklák, kavicsdarabok, ércet és homokot tartalmazó kövületek, ha egy utra tévednek, utóbb egyesülnek: úgy alakul ki a nemzeti kormány ellenzéke. Ma még igen furcsa keverék ez. Barta Ödön Polónyi Gézával, Szappanos István Mezőfi Vilmos-sal, Vázsonyi Vilmos Polónyi Dezsővel, nem szólva Lengyel Zoltánról. Hock János az összes demokratákkal és így tovább. Állandó együttműködést, valamennyit áthidaló programot alig lehetne kö-zöttük elképzelni. Egyelőre abban egyez-nek meg valamennyien, hogy kiegyezést, kvótaemelést a kormánynak nem szavaz-nak meg és hogy a kormány iránt bizal-matlansággal viseltetnek. A függetlenségi pártból kilépők, a pártonkívüliekkel, a de-mokratákkal és a régebbi disszidensekkel együtt most már megközelítik a harmin-cat. Ellenzéknek ez már határozottan el-

lenzék, nem is számítva a kellemetleneb-beket, a nemzetiségieket és a horvátokat.

Az uj ellenzéknek az a része kelt na-gyobb figyelmet, amely alig pár napja viseli ezt a mostoha sort: azok, akik mostanában léptek és lépnek ki a függet-lenségi pártból és akik nemzeti ellenzék neve alatt egyesültek. A benmaradtak leg-főlebb a pártfegyelm szemponjtából te-hetnek ellenük kifogást. Az el nem vitat-ható, hogy a kilépők a következetesek, akik a kiegyezés ellen adtak programbe-szédet, s nem is szavazzák azt meg; akik hazaárulónak nevezték a kvótaemelöket s most nem hajlandók ugyanazokat a nem-zet megmentőinek tekinteni. Igaz, hogy a kiegyezést az ország gazdasági bizton-sága követeli, s a kvóta-emelés nélkül na-gyobb károk következnenek be; de ezzel a kormánynak, a függetlenségi pártnak akkor kellett volna számolni, amikor a kormányzás elvállalásáról volt szó. Akkor ök tagadták, hogy erre paktumot kötöt-tek volna, s a kormány ezen állaspontja alapján kérték és vállaltak mandátumot a kormánypárti képviselők; ha most a kor-mány változtatott a helyzeten, ehhez leg-alább is a nemzet fölhatalmazását kellett volna kérniök.

Az uj ellenzék a kvóta és a kiegye-zés ellen tömörült; mindazonáltal a szer-vezkedésnek nem ebből a szempontból van jelentősége. Sőt, ha az uj ellenzék szerepe kimerülne e kettő ellen való küzdelemben, csak erre irányulna: nem

volna benne köszönet. Nemcsak azért, mert a program-ellenes törvényjavaslato-kat a benmaradt többség meg fogja sza-vazni. Akármennyi erkölcstelenség van ebben a tényben, az országnak most ez az érdeke. A legszerencsétlenebb gondolat lenne, ha a kilépők obstrukciót tervezné-nek ez ellen. (Különben az ellen is van orvosság, ha mindjárt a horvátok ellen kotyvasztják is azt.) De nincs értéke az ilyen ellenzéki ségnek, mert minden tiszte-letre méltó ellenzéki ség mellett a népszé-rűséget kereső kuruckodás látszik ki be-lőle. Ez pedig a függetlenségi pártnak eredendő büne, amelylyel ugyan többséget szerzett magának, de a mely a mai elv-tagadásainak is forrása.

De annál nagyobb köszönet lenne az ellenzékben, ha a nemzeti kormány ál-landó és kegyetlen ellenőrzésére vállalkoz-nék. Az az ezer kóros tünetben megnyi-latkozó állapot, amely az uj rendszert hovatovább a réginél is rosszabbá és hir-hedtebbé teszi, abból fakadt, hogy a nem-zeti kormánynak mindent szabad volt. Akármekkora rugott az igazságon, akár-milyen szertelen volt az osztzkodásban, a pajtáskodásban, nem merte senki se felróni. A ki tette, darabontnak kiáltották ki s erkölcsileg fölnegyelték. A kormányt csak tömjén illette meg és ezt ki is kö-vetelte magának. Istennek hála, Szappa-nos István, Hentaller Lajos nem nevezhe-tők darabontoknak és Wesselényi Ferenc bárót még Buza Barna se tekintheti a

A királyi szerető.

Brüsszel, november 12.

Belgiumban forradalom készül! Az erköl csős belga nép most már csendülget meglelt utálattal és gyűlölettel királyja és annak kor-mányzása iránt. Az elfojtott és leigázott szen-vedélyek kitörése e hónapban fog be-következni, amikor a szocialista képvisé-lők proklamálni akarják a köztársaságot. Brüsszelben egy újság: a Le Peuple pá-látlanul népszerű lett, mert hónapok óta tá-madja az uralkodó erkölcstelenségeit. Külön ro-vat van a Le Peupleban II Lipót Kongóban elkövetett vérlázító kegyetlenségeiről. A király pedig, míg körülötte forradalmi daloktól vissz-hangzik az ország és egymásután mondanak le miniszterei, korhadt trónja már már össze-omlik. — Párisba szökik és nyugodtan hajtja legendás szakállát szeretője, Vaughan báróné ölébe.

A báróné a Vanderborcht-kastélyban lakik. Cselédségének, a két Lacroix leányasszonyon kívül, egy férfi is parancsol, aki vejük érkezett és őt pazar pompával berendezett szobában la-kik. Ki ez a gentleman? Brüsszelben Vaughan bárónak tisztelik. Tipikus délfancia, kifent fe-kete bajusza van, óriás gardista termet, hatal-mas meilkas, egy jól öltözött apache, aki ép-en olyan biztosan jár Páris falain kívül a sán-cok közt, mint Hamburg matröz-csaparszékei-ben. A nézése kemény, egész lényéből felhábo-ritó pókhendiség sugárzik ki. Hogy került az álbáró II. Lipót hálószobájába? Igazi neve Du-

rieux Emánuel, de Alfonz-nak is hívhatják. Kö-rülbelül öt éve a szeretője Caroline Lacroixnak, a jövődő belga királynőnek, II. Lipót morgana-tikus feleségének. Még négy éve együtt éltek Párisban, a Rue de Villiers 77. száma alatt. Li-croix kisasszony akkor még szelíd kokott volt. Az egész lakásban különben egy ágy volt. A bejelentő cédulán mint Durieux ur és Durieux asszony szerepeltek. Törvényesen azonban scha-sem keltek egybe. Durieux szinteg lókereskedő volt, de életében egy lovat sem adott el. Tisz-tán barátnőjéből élt. 1903 áprilisában a háztu-lajdonos, egy Deschamps nevű örekpénzes, ki-tette őket, mert állandóan veszélyeztették a ház békéjét. Pörre is került a dolog, de a bíróság kimondta, hogy a házior jogosan járt el, mert a királynő barátja: „hamisjá-ékos, alkoholistá, büntetett előéletű, vaszedelmes ember!... Ez II. Lipót király barátjának, meghitt tanácsadó-jának és felesége szeretőjének hű arcképe, Du-rieux különben a király előtt mint Vaughan báróné bátyja szerepel, bár a legtávolabbról sincsenek egymással rokonságban. Beszélük, hogy az uralkodó, amikor meglátogatja a báró-nét, mindig visz magával egy skatulya szívart a „sógor” számára. A sógor természetesen Durieux!

Lipót király, akinek fejéről lassan lecsu-szik a belga korona, eddig úgy állott előtünk, mint egy randkivül kedves szoknyabolond, aki végiglumolta már az egész kontinentst, párisi lakásán a legszebb és legdrágább nők koptat-ták el a kilincset és e mellett könyörtelenül őrsi a királyi ház és a családja erkölceit Va-lójában nem ez a belga király. Vad egoizmus

és szivtelenség jellemzi a hetvenhároméves, szikár aggaszyánt, akinek egy arcképe sem rándult meg, amikor kiszolgáltatta leányát, Lujza hercegnőt, a Koburgok korbács-ütéseinek és nyugodtan üz-e el Stefánia főhercegnőt edes-anja halálós ágyától. De ha nincs is, szíve, el kell ismerni, hogy a modern kor legkegyet-lebb és legszexiálisabb kereskedője. Csak a nyereség, a pénz lebegett előtte mindig és nem válogatott soha az eszközökben, hogy célját el-érhesse. A nyereség az istene, a pénz az eleme. Eddig ez volt az egyetlen szenvedélye, de az aranyak csengése sem szédítette meg. A sze-relem csak munka után való pihenő volt szá-mára, — míg most, mintha magababnázták volna ezt a vashól öntött, kegyetlen embert. Négy év óta Caroline Lacroix hálójában ver-gődik. Nem tud szabadulni és nem fog szaba-dulni soha! Pedig ennek a nőnek a multja már magában is eirettentő. Tizennégy éves korában szökött meg hazulról egy spanyol muzsikussal, ez eladta egy belga követségi tisztnek, akitől Chancard Jenő parisi bankár szöktette meg. Akkor tizenhatéves volt. Ez a Chancard ráköl-tötte az egész vagyonát, csödbe került és most egy brüsszeli tébolydában van. Ez a romlott kis macska most királyi trónról álmodozik és már a Koburg címert rávarratta a fehérneműjére.

Az ország pénzéből, a szegény nép fillé-reiből építette II Lipót morganatikus felesége-nek két év óta Cap Ferratban a Villa Pollo-naist, az osztendei nagyszerű palotát és ujja-alakította számára a Vanderborcht kastélyt. Nem beszélünk arról, hogy egy másik kastély-ban, az ugynevezett Bonbonnière Van Volxem-

Kristóffy bérencének, a mint ezt a kis termetű, de annál nagyobb vállalkozásu, félhivatalos vezércikk-képviselő Lengyel Zoltánnal megtette.

Az ellenzéki elemek különféleségénél, az óriási személyi, elvi és egyéb ellentéteknél fogva, amely az egyeseket elválasztja, ma még nehéz elképzelni az egységes kormányellenőrző működést. Az is rossz jel, hogy az ellenzéki mozgalom előterében Polónyi Géza áll, akinek a multból valóban kevés jogcíme maradt arra, hogy az erkölcs, az igazság, az elvhűség és a becsület nevében tegyen és nyilatkozzék. Ennek ellenére az új ellenzék kiformálódását örvendetes eseményként lehet köszönteni. A hibák, amelyek az alakulás első perceiben tapadtak rá, le fognak válni s a becsületes, tiszta szándéku, józan ellenzék szereplése remélhetően egészségesebb állapotokat fog a mamelukságban elpuhult parlamentben s a közéletben teremteni.

Egy kis vihar.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 13.

A t. Ház valamennyi órája tízet mutatott már ma délelőtt, de magyar képviselő még tíz nem volt a Házban.

Csak a horvátok rajzottak szét a folyosókra. Azzal az újsággal jöttek ma be a Házba, hogy vezérük, Supilo Ferenc, beteg.

— Harminckilenc fokos láza van szegénynek! — mondták. — Ott fekszik a Continental-szállóbeli lakásán.

— Nono, de csak nem komoly dolog!

— Oh nem; Supilo azt mondotta, hogy addig nem akar meghalni, míg a horvát ügyet diadalra nem viszi.

Est tudomásul veszik a magyarok, mint Supilo óhaját. Azán arról esik szó, meddig fog még tartani a horvát obstrukció.

— Hát bizony — vallotta meg őszintén Pribicevics — mi még sokáig fogunk beszélni. Igen sok érdekes mondanivalónk van.

ben két év óta teljes magánosságban él egy hölgy az udvartartás költségén, egy másik, kevésbé veszélyes kokott, Costomos Camiella kisasszony. Erről a párisi illetőségű szerelméről Lipót egészen megelégedett és talán élte végéig fogja a kisasszony huzni tízezer frank havi kifizetését az udvartartásra megszavazott államsegélyből. A „Peuple” nemrégiben írta meg, hogy azokat a cselédeket, akik kiestek Vaughan báróné kezéből, a rendőrség szó nélkül eltoloncolja, még ha brüsszeli illetőségűek is. És a rendőrkapitány nem cáfolta meg. Az állampénztár igazgatója hallgatásával elismerte a „Peuple” másik érdekes szenzációját. II. Lipót a múlt hénap első napjaiban a báróné kérésére átalakíttatta a Vanderborcht kastély homlokzatát, ami 25,000 frankba került. A belső kőműves és építész munka számlája: 58,000 frank. Az új butorozás 160,000 frankot nyalt el. És ezeket az összegeket mind az állampénztárból utalványozták ki. Így gazdálkodnak a ferradalom előtt álló Belgiumban.

Vaughan báróné el lehet arra készülve, hogy amint II. Lipót örök álomra hunyja szemét, Albert herce, törvények szerint örököse, kiséprűzi az országból. Bizonyára minden befolyásával arra törekszik, hogy a hetvenhárom éves aggasztó döntő lépésre bírja. Nincs ki zárva, hogy néhány hét múlva Vaughan bárónét királynővé és a cap-ferrati csudagyermeket trónörökösé proklamálják. A történelemben van rá példa!

— De hallották-e az urak, hogy a kormány indítványt készül benyújtani, mely szerint a magyar országgyűlés nyelve magyar!...

Pribicevics megvédte az indítványt és így szólott:

— Kérem, ezt az indítványt csak akkor fogadják el, ha valamennyiünket kidobdlnak a képviselőházból. Ha ezt megtenni van bátorságuk, akkor jogerőre emelkedhetik ez az indítvány. Addig nem. Mi a horvát nyelv jogát nem engedjük.

Ilyen hangulatban nyílik meg az ülés. Az elnöki széket Návay Lajos foglalja el.

Elnök: Az ülést megnyitom.

Főolvasás a jegyzőkönyvet, majd Popovics Dusan, a horvátok fenegyereke, mint jegyző, az indítvány- és interpellációs könyvet kezdi fölolvast.

— Tisztelt Ház! — mondja jó magyarokiejtésel.

Meglepetve néztek rá a magyar képviselők:

— Ah, hát tudsz magyarul is!

Popovics pedig folytatta magyarul, hogy kik kívánnak majd interpellálni.

Ezután Grahovac Mirko horvát beszélt horvátul az autonóm vámtarifához. Csakhamar azonban eltér a tárgytól.

Elnök: Tessék a tárgynál maradni.

Grahovac Mirko: Tovább beszél és szót sem szól az autonóm vámtarifáról.

Elnök: Újból figyelmeztetem, hogy tessék a tárgynál maradni.

Grahovac Mirko: Nem veszi figyelembe az elnök figyelmeztetését.

Elnök: Miután képviselő ur többszöri figyelmeztetés dacára nem akar a tárgyra térni, a szót megvonom tőle. (Helyeslés.) Ki következik?

A jegyző: Moacsevics István.

A horvátok csak ekkor tudták meg, hogy társuktól megvonták a szót. Dühösen fölugáltak helyeikről és horvátul kezdték szidalmazni az elnököt.

— Hát ez a szólásszabadság?

— Magyar rabszolgatartók!

— Kockáskálják a szólásszabadságot!

— De a magyarokkal.

Persze, a magyar képviselők sem hagyták szó nélkül az inzultusokat.

Markos Gyula: Büdös kutyák, fogjátok be a szátokat.

Főkiáltások: Ki a horvát kutyákkal! Ki kell verni őket.

Pokoli láрма tölti be a termet. Az elnök csöngött. Oklók emelkednek a levegőben. Az emberek egymásnak néznek és már-már azt lehet hinni, hogy tittelegességre kerül a sor. Ekkor Návay emberfölötti erővel beleordít a tumultusba:

— Miután a rend helyre nem állítható, az ülést 15 percre felfüggesztem.

A képviselők kitódulnak a teremből, de folyton szidják a horvátokat.

Nagynemzen kisse csillapodik a láрма.

Elnök újra megnyitja az ülést.

Muacsevics Vazul horvátul beszél a javaslat ellen. Beszél az általános választói jogról és a progresszív adóról.

Elnök konstatálja itt az ország színe előtt, hogyan igyekeznek a horvátok a tárgyakra szánt időt elhuzni. Ezt az eljárást visszautasítja és Muacsevictől megvonja a szót.

Zagorac István a következő horvát szónok, aki minden baj nélkül befejezi beszédét.

Novoszel Mátyás horvátul beszél a javaslat ellen.

Elnök ismételt figyelmezteti, hogy a tárgyra beszéljen. Nem a kiegyezésről, hanem az autonóm vámtarifáról van szó.

Novoszel tovább beszél horvátul.

Elnök ismételt figyelmeztetés után megvonja tőle a szót (Nagy zaj a horvátoknál. A baloldali éljenez.)

Lorkovics Iván a következő horvát szónok.

Elnök figyelmezteti, hogy beszéljen hangsúlyosan, vagy jöjjön közelebb.

Lorkovics nagy zaj közben az alkotmánypárt padjaira jön és onnan folytatja horvát beszédét, rendkívül hosszadalmasan, de zavartalanul beszél a vámtarifa-javaslat ellen.

Pribicevics Szvetozár horvátul beszél a javaslat ellen.

Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár kijelenti, hogy a horvátországi Lika-Krbava vármegyét a javaslat megokolása tévedésből nevezi magyar vármegyének. Ha ezt a horvátok előbb szóvá tették volna, hamarabb megtörtént volna a helyreigazító nyilatkozat. Hogy azonban bevilágítson abba az aknamunkába, amely Magyarország ellen állandóan és tervszerűen folyik a horvátok részéről, elmondja, hogy 1895 óta a statisztikai hivatal kiadványai horvátul is megjelennek. A magyar statisztikai hivatal a zágrábi horvát statisztikai hivatal kiadványait sohasem vizsgálta felül, hanem saját kiadványaiból készíttette a horvát szöveget a zágrábi statisztikai hivatal számára. Most a magyar statisztikai hivatal azon jelentést teszi, hogy a horvát kiadásban a magyar szöveget meghamisították, a tengerpartot egyszerűen horvátnak nevezték és egyre a monarchia államairól beszélnek. (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Hamisítók! Csalók! Sikasztók!

Szterényi: A horvátok hivatalos hamisítással is terjesztik akarják a közjog ellenes tételeket, ám itt gravamenként sorolnak fel ilyen apró tévedéseket. Csak ezt akartam felhozni.

Surmin György horvátul kezd beszélni néhány percig, de a nagy zajban egy szavát sem lehet érteni.

Tuskán Gergely horvátul beszél a javaslat ellen.

Elnök bejelenti, hogy Holtsy Pál az üléseknek egy órával való meghosszabbítása iránt indítványt nyújtott be, amely felett a Ház holnapi ülésén fog határozni.

Azután áttértek az interpellációkra.

Novoszel Mátyás egy horvátországi helyi érdekű dologban interpellál.

Ifj. Mahler György az aradmegyei Elek községben tervezett népgyűlés betiltása ügyében Andrássy belügyminiszterhez interpellációt terjeszt be.

A legközelebbi ülés napirendjének megállapítása után az ülés véget ért.

A pénzhány és a kamarák.

Országos értekezlet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

A pénz folytonos emelkedő drágulása válságos helyzetbe sodorta a vidéki pénzügyi intézetek nagy részét s ezáltal az ipart és kereskedelmet olyan veszély fenyegeti, amelynek az elhárítására ha sürgősen nem jön a kormánysegítség, a hitelmegszorítás folytán a tőke szélére jut. Aggodalommal látják ezt a vidéki kereskedelmi és iparkamarák s a kolozsvári kamara kezdeményezésére e hó 16 án (szombaton) országos értekezletre gyűlnek össze Budapesten az „Országos Iparegyesület” tanácskozó termében, ahol memorandumba foglalják az ország iparát és kereskedelmét fenyegető veszedelem elhárítását célzó tervezetet és mentésre hívják fel a kereskedelmi és pénzügyi kormányt.

Az aradi kamara ma kapta meg az országos értekezletre szóló meghívót és nyomban be is jelentette részvételét.

Bár Aradon a pénzügyi intézetek a legnagyobb humanitással támogatják a nagy pénzdrágaság ellenére is az ipari és kereskedelmi érdekeltséget, de a kamara körzetében a kisebb bankok képtelenek lévén áldozatok nevezésére, úgy az iparosokat, mint a kereskedőket a hitel teljes megszorítása miatt a válság fenyegeti és így a kamara kötelességének tartja, hogy a veszély elhárítására irányuló országos akció sikere érdekében, maga is minden lehetőt elkövessen.

A kolozsvári kamara nagyfontosságú kezdeményezését a következő rendkívül érdekes felhívásában indokolja meg:

Tekintetes Társkamara!

Ületi köreinkből napról-napra érkeznek a legkétségbeesőbb panaszok a nyomasztó pénzügyi állapot ellen. Általában szomorúan tapasztalható, hogy az áldatlan hitelmegszorítások következtében nemcsak egyes régi és jóhítlű kereskedő és iparoscégek, hanem még a kisebb pénzintézetek egy része is válság előtt áll; jól tudjuk, hogy egy-egy pénzintézet bukása — történt legyen az saját hibájából, mulasztásból, vagy rajta kívül álló okból — magával vonja más intézetek és üzleti cégek bukását, melyek ismét másokat ragadnak magukkal Vidéki városainkban ez aggasztó jelenség mindinkább mutatkozik s általában a nyomott helyzet, a hitelmegvonás, a pénz elégtelen volta ország szerte észlelhető.

Legyen bár e válságos helyzetnek oka politikai vagy gazdasági, induljon ki bár e kóros állapot hazai vagy külföldi központból, előidéztetett bár mesterséges művelettel vagy pedig nemzeti közéleti áramlat hatása gyanánt jelezzék: nekünk kamaráknak, mint az ipari és kereskedelmi munkálkodás hivatott képviselőinek, nem lehet közömbösen hagynunk, hogy közgazdaságunk, ipari és kereskedelmi életünk a hitel, mint éltető elem erőszakos megvonása következtében ugyszólván megfojtassék.

Ebben a meggyőződésben kötelességünknek ismerjük társkamaráinkat együttes, erőfeszítés közreműködésre felhívni, közös létérdekből, közös akciót kell kifejtenuk, komoly fölterjesztésben kellene felkérnünk a kereskedelmi és iparügyi kormányt, hogy az előidéztetett pénzhíányt sürgősen pótolja, siessen a vidéki központok segítségére, amíg nem késő, most valóban his dat, qui cito dat. Ne elégedjünk meg azzal a megnyugtatóra szánt kijelentéssel, amit a lapokból is olvashatunk, hogy t. i. 20-25 millió állami tőke bocsátatott a pénzintézetek rendelkezésére, hisszük, hogy ez megtörtént, de azt is tudjuk, hogy ez összegből a helyi érdekl, helyből gyökerezett vidéki kis pénzintézetek mit sem kapnak, hanem ott maradt a hatalmas nagy központban.

Tisztelettel javasoljuk, hogy folyó hó 16 án (szombaton) d. e. 10 órakor az Országos Ipar-egyesület helyiségében artsunk együttes értekezletet, melyen a vidéki kamarák képviselői megállapodnának abban a közös fellépésben és eljárásban, amely a fenyegető veszély csökkentésére és elhárítására vezetne. Kérjük a t. Társkamarát, hogy részvételéről minket lehetőleg postafordultával értesíteni szíveskedjék.

Az aradi kamarát az értekezleten már valószínűleg az új titkár, Zima Tibor fogja képviselni.

Küzdelem egy millióért.

A tanítónő regénye.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 13.

Innsbruckból írják: A tiroli lapok napok óta feltűnést keltő szenzációs hirdetést közölnek. A hirdetés egy nagyérdekességű pörrel van kapcsolatban, amely egy milliós örökség körül Prágában folyik és körülbelül már harminc éve húzódik.

A hirdetés szövege a következő:

„Nagy jutalmat kap, aki felvilágosítást tud adni, hogy ki volt az a kocsis, aki 1879. július 1 én egy sűrűn lefátyolozott hölgyet a merani Schönaun nyaralóból a városba vitt Parth születésnőhöz.”

Körülbelül egy évvel ezelőtt hasonló hirdetés járta be a tiroli lapokat, csak hogy akkor azt a szobalányt keresték, aki a jelzett időben a Schönaun-nyaralóban szolgált. 1879-ben egy magasrangú prágai főtisztviselő neje lakott a merani Schönaun-villában. Ez a hölgy, aki annak idején a legjobb társaságok tagja volt, állítólag a férje tudta nélkül életet adott egy kis leánynak a már említett s időközben elhunyt Parth nevű születésnőnél. Ugy látszott, hogy a kis leány nagyon is titokzatos származása, az

anyakönyvben mégis az illető hölgy férje szerepelt, mint törvényes apa.

Az apa, aki előtt a gyermek sorsa és születe mindvégig titok maradt, a múlt évben meghalt és egy millió forintnál nagyobb vagyont hagyott hátra.

Az 1879-ben Meranban született leány, aki ma Tirol egyik kisebb városában tanítónő, véletlenül megtudta, hogy milyen titokzatos regény fűdi az ő születését és igény-pört indított az örökségért, habár az elhunyt főtisztviselő özvegye a leghatározottabban tagadta, hogy ő a tanítónő anyja volna.

Ebből pör keletkezett, amelyben még nem döntöttek. Kihallgatták eskü alatt a Schönaun-nyaraló házvezetőnőjét és azt a házaspárt, amelynél egy nagyobb összeg ellenében a kis regényhősnőt elhelyezték. Kinyomozták a keresett szobalányt is, de az időközben meghalt. Most már csak azt a kocsisit keresik, aki harminc év előtt a kalandos regényű hölgyet a születésnőhöz vitte.

Ha a tanítónő elveszti a pört, akkor a milliós hagyatékot az elhunyt főtisztviselő egyetlen leánya örökli, aki rövid idővel ezelőtt gyűrűt váltott az osztrák főnemesség egyik ismert tagjával.

Gyilkosság passzióból.

Agyonszúrt magánhivatalnok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 13.

Ez év április 2-án este Varga János budapesti malommunkás és Sikó Tamás rovott múltú, a székesfőváros területéről kitiltott napszámos, több székelőföldi barátjakkal mulattak. Mulatás közben Varga és Sikó garázdálkodni kezdtek s mindenki beleszórt. Növelte a bátorságukat, hogy Sikónál revolver, Vargánál pedig egy nagy konyhakés volt. Esti 11 óra tájban a vendéglős kiűszkolta a garázda legényeket az utcára, ahol egymást taszigálva, lökdösve haladtak végig a Huszár-utcán s minden egyes szembejövőt megtámadtak. Eközben kiértek a Szegényház-térre, ahol a protestáns árvaház előtti járdán nyugodtan haladva, Varga egy fiatal embert pillantott meg. Varga és Sikó ekkor minden szó nélkül újat állottak a fiatal embernek, akit a következő pillanatban két halálos késszúrás ért a mellén és a hátán. A megszuirt fiatalember a mellébe kapott sérülés után felkiáltott:

— Henrik segits!

A következő pillanatban a hátába kapott késszúrás már ajkára forrasztotta a szót s pár percnél vergődés után ott a járdán kiszenvedett. A megölt fiatal ember Hercz Dezső magánhivatalnok volt, aki egy rokonával jövet lakására igyekezett. Rokonától a Szegényház-tér sarkán elvált s egyedül folytatta útját, mikor vesztére a dühös kompánálával került össze. A gyilkost, aki tette után pár perc múlva visszatért áldozata holttestéhez, a rendőrség még aznap letartóztatta. Sikó Tamás azonban megszökött s hosszas nyomozás után tudta a rendőrség június 28-án a fővárosban bujkáló gonosztevőt letartóztatni.

Varga János többszöri kihallgatásai folyamán beismerte bűnösségét s elmondta, hogy itt a fővel Sikó biztatására szurta le minden ok nélkül a gyanútlanul haladó Hercz Dezsőt. Június 8-án azonban önként vallomásra jelentkezett a vizsgálóbíró előtt s most már azt vallotta, hogy az egyik szurást Sikó ejtette Herczen. Sikó ugyanis megfenyegette őt, hogy ha rá mer vallani, agyonszurja. Ezért abban állapodott meg vele, hogy akit elfognak előbb közülük, az

fogja majd magára vállalni Hercz Dezső megölését. Ezen megállapodás értelmében vállalta eddig ő a bűncselekményt, amelyet valójában Sikóval együtt követtek el.

Ezen vallomás alapján a törvényszék vádtanácsa vád alá helyezte úgy Vargát, mint Sikót tettestársi minőségben a halált okozó súlyos testi sértés bűntettéért. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntetőtörvényszék esküdtbírósa Zsitvay Leo elnöklése alatt. A vádlott vallomása folyamán ellentmondásokba keveredett. A véres eset részleteiről szólva azt mondta, hogy mikor Herczet megpillantották, Sikó odaszólt neki az uttest másik oldaláról:

— Szurd le azt a komisz zsidót!

Elnök: Lásd, ez kizárja azt, hogy akkor Hercz mellett Sikó is ott lett volna.

Sikó Tamás tagadja, hogy része lett volna Hercz Dezső megölésében. A Szegényház-téren egyszerre csak azt hallotta, hogy Varga oda kiáltott neki:

— Leszuram egy komisz zsidót!

Erre ő, mint kitiltott, rögtön elmenekült, nehogy kézrekerülve tiltott visszatérés miatt megbüntessék s eltoloncolják. Tagadja, hogy fenyegette volna Vargát, hogy leszurja, ha rá vall. Vargával a tett óta többé nem is találkozott.

Varga Jánost a bíróság bűnösnek mondtotta ki a halált okozó súlyos testi sértés bűntettében és *negy évi fegyháza* ítélte.

Sikó Tamás ellen, mivel az ügyész a vádat elejtette, a bíróság az eljárást megszüntette, de az elkövetett kihágás miatt a rendőrségnek adta át.

Damjanich özvegye — 89 éves.

A nagyasszony születésnapja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 13.

Damjanich János hőseleki özvegye, Csernovics Emilia, ma érte meg *nyolcvankilencedik* születésnapját és a nevenapját. Teljes egészségben és szellemi erőben érte meg ezt a nagy kort, csak a szeme és a hallása gyengült meg. Azelőtt mindig első dolga volt reggel átolvasni a lapokat, amiknek különösen a politikai része érdekelt. Ha az uráról talált benne valamit, azokat többször is átolvasta. Most azonban csak Hoffmann Margit kisasszony, vagy pedig tizenöt év óta hűségesen gondozó házvezetőnője, Katona Sándorné, szokott neki egyet-mást felolvasni a lapokból. A matróna szeme ugyanis annyira káprázik nagy betegsége óta, hogy összefolytak előtte a betűk.

A nagyasszonynak most legfőbb szórakozást nyújt kedvenc papagája, Jákó, mely az érkező vendégeket harsány „kezőt csókolom” kiáltással fogadja, aztán János vitéz Kukorica Jancsiként bemutatja magát: Én vagyok a kicsi, bolond Jákó. Csöndes magányosságban sok kellemes percet szerez a nagyasszonynak ez a beszélő papagály, amelyet unokaöccse, Csernovics Diodor min. tanácsos, aradi állami jószágigazgató ajándékozott neki. A nagyasszony egész életében mindig nagyon szerette az állatokat. Azelőtt egy kis mókust tartott, ez azonban a fürdőkádba fult, ami nagy ezomoruságot okozott a gyöngédszívű matrónának.

Névnapja és születésnapja alkalmából kedden a Gazdasszonyok orsz. egyletének cinkotai árvaházából négy kis árvaleány kereste föl, hogy az intézet szerencsekívánatait tolmácsolják előtte. Aztán számosan keresték föl, köztük Batthyány Ilona grófné, Klauzál Gábor min. tanácsos neje, Kanter Károly, udvari plé-

bános, a nagyaszonny gyóntatója és mások. Levélben is számosan üdvözölték. A nagyaszonny máskor ezt a napot mindig a Gazdaszonnyok országos egyletének árvaházában töltötte, ahol ünnepélyt rendeztek a tiszteletére, de ma a rossz idő miatt nem mehetett ki s otthon töltötte a napot, ama szobában, ahol minden ereklétárgy dicsőült urára emlékezteti.

Íróasztalán tartja Kossuth Lajos arcképét, amelyet 80 ik születésnapja alkalmából küldött a nagyaszonny. Az arcképre sajátkezűleg írta rá a nevet a kormányzó s fölírta ez a sor látó: „A legnagyobb magyar nőnek.” Ott tartja íróasztala fiókjában egy kazettába zárva imádásos könyvét, benne férje utolsó, bucsulevelével s az asztalon van a vértanu tábornok hatalmas pecsétgyűrűje, amely akkora, hogy egy mai középtermetű embernek a három uja is belefér. Ezt a gyűrűt egyszer egy kárpitosszegéd, aki a nagyaszonny szobáját tapetázta, ellopta és zálogházba tette. A nagyaszonny a rendőrségre sietett, egy detektívvél végigjárta a zálogházakat s végre megtalálta a gyűrűt, amelyre hatvan forintot adtak. Kiváltotta, a kárpitosszegédet letartóztatták, de nem kívánta megbüntetését.

A falon Damjanichnak Vastagh György által festett arcképe látható, fölírta a tábornok diszkardja függ. Lakásában bármerre néz a szem, mindenütt férje emlékei és ereklétárgyai öllenek szemünkbe. Ezek közt tölti a nagyaszonny életét, amelyet a gondviselés minél hosszabbra nyújtson, hogy aki 49. okt. 6-án lemondott a világról, minél több árvának a könyvét törölhesse le.

A várcs ügyei.

A Kossuth-szobor helye. — Rendkívüli közgyűlés. — Az első kerületi választás. — A vízvezeték megváltása. — A nyári színház ügye. — Az autóbusz-szabályrendelet. — A tisztviselők drágasági pótéka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Aradváros törvényhatósági bizottságának mai közgyűlése csendes és gyors lefolyású volt. Napirend előtt *Avarffy Géza* beszélt a Kossuth-szobor elhelyezése ügyében. Szépészeti és közlekedési szempontból helyesebbnek tartaná, ha a szobrot a Karolina-utca tengelyében helyeznék el. A helyesléssel fogadott felszólalás után a közgyűlés elhatározta, hogy az ügyet a december havi közgyűlésen újból tárgyalás alá veszik. Ezután a napirend tárgyalása következett. A törvényhatósági bizottság *Varjassy Lajos* polgármester előterjesztésére kimondta, hogy az újonnan szervezett üzemigazgatói állás betöltésére november 23-án rendkívüli közgyűlést tart.

Sugár Jenő dr. kérvényt intézett a törvényhatósági bizottsághoz, hogy tekintettel az első kerületi választók nagy számára, küldjön ki a közgyűlés egy második szavazatszedő küldöttségét is. A tanács a törvényre való hivatkozással a kérelem elutasítását hozta javaslatba azzal, hogy miután az első kerületben a választók száma azért lépi túl a határt, mivel a vasutasok valamennyien az első kerületben lévő üzemevezetőség részéről vannak bejelentve, a jövőben a választókat lakásuk szerint írják össze. A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

Bemutatta a tanács a belügyminiszternek a vízvezeték megváltása tárgyában érkezett, lapunkban már ismertetett jóváhagyó leiratát, amelyet a törvényhatósági bizottság tudomásul vett. A közgyűlés a megváltáshoz szükséges összeg beszerzésével a polgármestert bízta meg

és egyúttal bizottságot küldött ki a vízműveknek átvételére. A bizottság tagjainak névsorát tegnap közöltük.

Szendrey Mihály színházigazgatónak azon kérelmét, hogy a nyári dény alatt csupán negyven előadást legyen kötelező tartani, a törvényhatósági bizottság teljesítette.

Az autóbusz omnibusz szabályrendelet tárgyalásánál élénkebb vita volt, a melyben *Steiner József*, *Szathmáry János*, *Reisinger Sándor*, *Steinhardt Mór dr.* és *Somló Armin dr.* vettek részt. *Steiner József* takarékosági szempontból üdvös indítványt tett. Azt javasolta, hogy a tervbe vett két ellenőri állás, amely nagyobb terhet ró a városra, ne kreáltassék, hanem szerezzen be a város a külföldön divó automatikus ellenőrző eszközöket. Még több figyelemreméltó módosítást hozott javaslatba *Steiner*, ugyszintén *Steinhardt Mór dr.* is. *Kovács Vince*, igen helyesen, újból felszólalt, hogy az autóbúsjáratot terjesszék ki a Thököly-térre és a *Mikes Kelemen-utca*ra is. *Müller Károly* és *Szalay Arnold dr.* a Fejsera-utca számára kértek autóbúsjáratot. Noha a közgyűlés a csekély számú kecsik miatt egyelőre nem teljesítette a kérelmet, bizonyos, hogy mindkét kérelem figyelemreméltó és ha másképen nem, hát több kocsi beszerzése útján, teljesíteni kell ugy *Müller Károly* és *Szalay Arnold dr.*, mint *Kovács Vince* jogos, a polgárság érdekét szolgáló kérelmét. A szabályrendeletet egyébként csekély módosításokkal elfogadta a közgyűlés, csupán egy fontosabb, az ellenőrkre vonatkozó pontban szavazta le a tanács javaslatát és *Steiner József* indítványát fogadta el. Ugyszintén elfogadta a közgyűlés a közlekedési bizottságnak az autóbúszok felszerkeztének megrendelése tárgyában tett javaslatát. A felszerkezeteket a Weitzer-féle vaggongyárban rendelik meg.

A „Sga.” és „Gij” külvárosok elnevezését egyelőre, amint azt tegnap megintuk, pénzügyi okokból nem változtatják meg.

Ezután a tisztviselők drágasági pótlékának ügye került volna tárgyalásra. A tisztviselők kérelmének jogosságát a pénzügyi bizottság elismervén, 15, illetve 10 százalékos drágasági pótlék megszavazását hozta javaslatba. A közgyűlés azonban, miután csekélyszámu városatyá volt jelen, ma nem tárgyalta az ügyet, hanem *Müller Károly* indítványára elhatározta, hogy a decemberi közgyűlés elé utalja.

Lovagias ügy az aradi fogházban.

A fegyenc becsülete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

A gazembereknek rendesen megvan az a tulajdonságuk, hogy nem becsületesek. Ezt a tételt azonban minden valószínűség szerint megfogja dönteni az a pör, amely most indult meg az aradi járásbíróság előtt s amelyben az aradi fogház egyik rabja keresi egy kollégáján a becsületét.

A pör előzményei egy orrbeveréssel egybekötött nyaklevesben csucosodnak ki. A nyakleves a fogházban csattant el, még pedig seprőnyél gyártás közben. A rabok ugyanis éppen rendes munkájukkal, a seprőnyél készíttéssel voltak elfoglalva, amikor egyszerre vad harci zaj verte fel az idillikus csendet. A csattakiáltás *Lipitor Mitától*, az egyik fogolytól eredt és *Rusz Györgynél*, egy másik fogolynál folytatódott. *Rusz* ugyanis úgy találta, hogy közte és *Lipitor* között kiegyenlíthetetlen nézeteltérések forognak fenn, amelyek egy adag

főzelék körül forogtak. Miután pedig *Rusz* olyan ember, aki szereti mindenáron kiegyenlíteni a nézeteltérést: az erre irányuló kísérletet egy jól irányzott orroncsapással kezdte meg.

Lipitor kellemetlenül érintette a vitakozás ilyen módja, de azért ő is egy súlyos érvet akart odavágni *Lipitor*nak. Névszerint az öklét. Ebbeli fíradozásában azonban meggátolták a többi rabok, akik a harci ordításoktól indítatva érezték magukat a sürgős közbe lépésre. Csakhamar megjelentek a fogházőrök is, akik sommás uton intézték el az ügyet: a két vitakozó felet egyszerűen bevitték a sötét zárkába.

Az akadémikus vitakozás oka, — amint később kiderült, — az ebéd volt. *Lipitor* ugyanis nagyobb adagot kapott a főzelékből, mint *Rusz*. Ezt az igaztalanságot a *Rusz* gyöngéd lelke nem tudta elviselni és a munka megkezdésekor szemrehányást tett érte *Lipitor*nak. Ez azonban rideg és elutasító választ adott, ama nézetének adván kifejezést, hogy fulladjon meg, aki irigylit tőle az ételt. *Rusz* nem engedett a felszólításnak, hanem megfulladás helyett nemmes egyszerűséggel, de imponáló erővel orron törölte *Lipitor*t, akinek orrából rögtön meg eredt a vér.

Ma aztán *Lipitor* Mita, miután láttelelet vétetett fel bevett orráról s miután fájdalmasan érezte a becsületén ejtett csorbát, becsületsértés miatt feljelentette *Rusz* György fegyencet. Az aradi királyi járásbíróság legközelebb fogja tárgyalni az érdekes becsületsértési pert.

TANÜGY.

(—) Uj segédtanfelügyelők. A közoktatásügyi miniszter a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól szóló állami és népművelődési érdek biztosítása és ezen törvénynek gondos és lelkiismeretes végrehajtása érdekében a kir. tanfelügyelők mellé szakértő iskolálatogatókat rendelt ki. Az aradvármegyei tankerületben az iskolálatogatói tiszt ellátásával *Hajdu Ferenc* kassai tankerületi főigazgatósági tolnok és *Kehrer Károly* eleki állami elemi iskolai igazgató tanító bizatott meg, illetve rendeltetett ki, kiknek feladata *Varjassy Árpád* kir. tanfelügyelő felügyelete és irányítása mellett főleg a nem magyar tanítási nyelvű elemi népiskolákban az 1907. évi XXVII. t.-c. pontos végrehajtása felett őrködni. Az iskolálatogatók később segédtanfelügyelőkké nevezetnek ki és hivatali szolgálatátételre beosztatnak a kir. tanfelügyelők mellé.

(—) Uj állami iskola. A közoktatásügyi miniszter a berzovai községi elemi iskolát 1908. évi január hó 1-től kezdve állami kezelésbe veszi át. A községi iskola ez idő szerinti tanítóját, *Goldis Dametert* a *Berzován* létesítendő állami elemi iskolához már ki is nevezte állami tanítónak. Aradvármegye területén ez idő szerinti 54 állami elemi iskola működik 180 tanítóval. Ha összehasonlítjuk a 10 évvel ezelőtti állapotokkal, a mikor ugyanis Aradmegyeben alig volt 15 állami iskola, el kell ismernünk, hogy uj állami iskolák felállítása, községi és hitfelekezeti iskolák államosítása körül az arra hivatott tényezők dicsőretre méltó tevékenységet fejtenek ki.

(—) Áthelyezések. A közoktatásügyi miniszter *Milói Döme* kovaszinczi állami elemi iskolai tanítót a somogyi, *Tatulesz* Izidor almáskamárasi állami elemi iskolai tanítót pedig a kisiklodi állami elemi iskolához helyezte át.

Pártalakulás előtt.

Ujabb kilépések a függetlenségi pártból.

Búcsúlevelek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 13.

Kossuth Lajos párt: ez lesz a neve annak a pártnak, amely a függetlenségi pártból kilépettek sorából rekrutálódik s amelynek alakulási előkészületei már megindultak.

A kilépők és a kilépettek számát harminc-harmincöt becsülik a pártszakértők. Új nevek is kerültek forgalomba. Olyanoké, akik tagjai ugyan a függetlenségi pártkörnek, de nem képviselők. Volna köztük két főrendiházi tag is, az erdélyi részekből. Hír szerint Bánffy Dezső bárónak akvizíciói utolsó erdélyi kirándulása alkalmából. Szó van Nyáry báróról is, akit nemrég buktattak ki a főrendiház háznagyi tisztségéből és szó van két protestáns püspökről, egy volt főispánról és egy vidéki függetlenségi pártkör ismert nevű elnökéről.

Szó van arról is, hogy az új ellenzék nagy, este megjelenő lapot indít, amelyhez a szükséges tőkét már össze is adták. A lap a jövő hó 10-én indulna meg.

Kísérlet történt arra is, hogy Tisza István grófot is rábírák az aktivitásra, de Tisza kijelentette, hogy az ország ügyeinek mai súlyos vezetése elé akadályokat gördíteni nem kíván.

Távirati tudósításuk:

Szapannos kilépése

Szapannos István, Kecskemét képviselője a mai nap folyamán a következő levelet intézte Kossuth Ferencnek:

Nagyméltóságú Elnök Ur!

A függetlenségi pártkör folyó hó 11. napján kelt határozata után, mert az önálló magyar nemzeti jegybank felállítására tett indítványom, mely a jelenvolt értekezők által egyhanguan elfogadtatott: a jegyzőkönyvből ki maradt, a pártkörből ki kell lépnem.

A jó Teremtő nagy életkorral áldott meg. 90 éves vagyok, 50 éve, hogy a kecskeméti függetlenségi párt élén állok. Ez idő alatt mindig azt hirdetem, hogy a közös ügy nagy kár a nemzetnek, a közös ügyeket elkell törölni, azokat meg kell szüntetni. Ezen általam hirdetett elvek mellett a kvótát egyszerűen sem, de méltatlanul felelve egyáltalában nem szavazhatom meg. Ezt diktálják tiszta multam és hazafiúi érzelmeim, miután pedig a pártkörben határozatba ment, hogy a felemelt kvótát megszavazzák, ennél fogva a pártkörnek tagja tovább nem lehetek.

Agg koromban, bár ősz hajjal, egész életem multját, politikai hitvallásomat meg nem tagadom, önmagammal meg nem hasonlok, kilépnek tehát a pártkörből, hogy munkálkodhassam teljes szabadsággal imádott hazánk javára és hogy legközelebb egész erővel dolgozhassam az önálló nemzeti jegybank felállításán, mely az 1848. március 12. pont között helyet foglal, de felállítható az 1878. XXV. és az 1899. XXX. tc. értelmében is.

De kilépnek szent érzelmeim utasítását követve, hogy továbbra is hirdethessem hazánk megdicsőült apjának, Kossuth Lajosnak szent hitvallását, amely a nemzet minden fiának

vérébe plántált örökség a magyarok istene által.

Nagyméltóságú Pártelnök Ur! Mélyen tisztelt, kedves Barátom! Hidd el, a lelkelem tele van aggodalommal hazám sorsa felett, vérző szívvel fájó lélekkel engedtem elhatározásomnak de „alea iacta est.” Kérlek, kegyeskedjél elhatározásomat a mélyen tisztelt pártkörnek tudomására hozni. Egyébként fogadd kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1907. november 13.

Hű öreg barátod

Szapannos István.

A folyosó hangulata.

A képviselőház folyosóján ma természetesen a kilépésekről volt szó. Különösen élénken kommentálták Uray Imre erős hangú nyílt levelét.

Uray Imre ma a következő üdvözlő táviratot kapta:

Nagyhatású leveledhez, erélyes igazmondásodhoz szívből gratulálunk. Adja Isten, hogy jó egészséggel mielőbb a küzdők sorában tisztelhesünk. Szapannos István, Dobroszláv Péter, Bozókny Árpád, Lengyel Zoltán, Nagy György.

A folyosón Polónyi Géza nagy csoport előtt a függetlenségi-párt helyzetéről beszélt s azt hangoztatta, hogy őt senki sem kényszerítette a pártból való kilépésre. A Hoitsy Pállal való tegnapi beszélgetés is simább lefolyású volt, mint a lapok írták. Különben már előbb is feltett szándéka volt, hogy a kiegyezés miatt ott fogja hagyni a pártot.

Polónyi azután a horvátokról beszélt s azt mondta, hogy hiba történt már a horvát képviselők igazolásánál is. Ő nem igazolta volna azokat, akik magyarul nem tudnak. Törhetetlen dolog, hogy a magyar parlamentben hónapokon át horvátul beszélnek, az elnök nem tudja, mi történik, kénytelen sugóra bizni magát, olyan személyre tehát, akiről a házszabály mit sem tud. A horvát háborúságot be kell szüntetni. Ő tud is egy megoldást, de hivatalosan nem áll elő vele, ha megkérdezik, majd felelni fog.

Polónyi szavai nyomán az a hír terjedt el a folyosón és az ülésteremben, hogy az exminiszter a horvátok mellé áll a kormány ellen. Erről és Polónyi nyilatkozatáról Sztterényi államtitkár is tudomást szerzett és az ülésteremben sietve közölte a hallottakat Wekerle Sándor miniszterelnökkel.

Wekerle rögtön kisietett a folyosóra, Polónyihoz lépett és félrevonulva, pár percig élénk beszélgetést folytattak, amelynek végétével a miniszterelnök megkönnyebültlen mondta Sztterényinek:

— Szó sincsen róla, egészen másról van szó.

Később Polónyi is kijelentette, hogy eszeágában sincs a horvátokat védeni.

Olay Lajos ma a folyosón harsányan hangoztatta, hogy hiába lépett ki Polónyi a pártból, neki Polónyi nem kell se sülve,

se főve. Az ő kilépésének személyes érdek és nem közérdek a célja. Majd így szólt:

— Tudjátok meg, hogy ha Polónyi kilépett a függetlenségi pártból, én meg belépek. Még ma jelentkezem Kossuthnál.

Olay később tényleg bejelentette Kossuth Ferencnek, hogy belép a függetlenségi pártba.

A horvátok békét akarnak.

A horvátok ma az ülésteremben felkeresték Sztterényi államtitkár és azt kérdezték, hogy lehetséges volna-e békét kötni.

Sztterényi kérdésére, hogy mimódon vélik ezt elérhetőnek, azon feltételt állították fel, hogy a vasuti pragmatikát vonják vissza.

Az államtitkár kijelentette, hogy ebből semmi sem lehet és azt ajánlotta, hogy a horvátok forduljanak a regnikoláris bizottsághoz.

A horvát képviselőknek azonban nem tetszett ez a megoldás, felkeresték tehát Josipovich horvát minisztert, de vele is eredmény nélkül tárgyaltak.

Polónyi kilépése.

Polónyi Géza ma a következő kilépő levelet írta:

Nagyméltóságú

Kossuth Ferenc pártelnök urnak

Budapest.

Légy kegyes a függetlenségi és 48-as pártnak bejelenteni, hogy a 48-as elvekhez való törhetetlen ragaszkodásom mellett, sőt ezeknek okából a pártkör kötelékéből kilépek, alelnöki állásomról, az intéző bizottsági, pénzügyi és igazságügyi bizottsági tagságomról lemondok és amennyiben ez a képviselőházi bizottsági tagságomra vonatkozik, lemondásomat egyidejűleg a képviselőháznak tisztelettel bejelenteni.

Elhatározásomnak részleges okait a képviselőház előtt fejtem ki. Döntő befolyással nehezedik reám az a meggyőződése, hogy a függetlenségi pártkör a kiegyezési javaslatokkal kapcsolatosan az 1867: XII. t.-cikkbe ütköző módon a felemelt kvótához való hozzájárulásával és az önálló jegybank kérdésében követett eljárásával a 48-as elveket és a párt hagyományait elhagyta s ezzel saját sorsát és jövőjét aláasta.

Budapest, 1907. november hó 12.

Teljes tisztelettel

Polónyi Géza.

A kiegyezés a néppártban.

Az országgyűlési néppárt ma este Zichy Aladár gróf elnöklete alatt a kiegyezési javaslatok és a kvóta ügyében értekezletet tartott, amelyen Wekerle miniszterelnökkel együtt a kormány több tagja is megjelent.

Ernst Sándor ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatokat, bár rémi tekintetben ugyan neki is aggályai vannak a javaslatok ellen.

Hencz Károly kijelenti, hogy a kiegyezést vagy egészen kell elfogadni, vagy egészen elvetni. A részletekre nem kíván kiterjeszkedni. Kétségtelen, hogy a közelmúltban a választások alkalmával sokan rózsás színben tüntették fel a közel jövőt. Ha a kiegyezésben levő vívmányokat most az ország pénzéből kellene drágán megfizetni, akkor nem lenne azon helyzetben, hogy a kvótaemelést megszavazza.

A következő határozati javaslatot terjeszti be:

Mondja ki a párt, hogy a kiegyezés megszavazását, — tekintettel a helyzetre és a kormány iránt való bizalmára, — parthatározattá emeli s azokkal szemben, akiknek aggodalmi vannak bizonyos kérdésekben, a kormány iránti bizalom és a nehéz gazdasági helyzetre való tekintettel elvárja, hogy nem fognak a javaslat ellen felszólalni és szavazni.

Több szónok után *Wekerle* miniszterelnök hosszabb beszédben a szónokok által felhozott egyes kérdéseket részletesen tárgyalja. A tőzsde reformjára vonatkozólag kijelenti, hogy a kormány azon álláspontot foglalja el, mely szerint először a játékszenvedélyt akarja megszüntetni, másodsorban pedig arra nem hivatottaknak nem akarja idegen ügyek megkötését megengedni, anélkül azonban, hogy a regiszter kényszerbe menne át, a mi viszonyaink között talán nem lenne indokolt.

A bankkérdésre nézve kijelenti, hogy a kormány álláspontjának részletes kifejtését akkorra tartja fenn magának, amikor közelebbi alkalma lesz a nagy nyilvánosság előtt a kérdéssel foglalkozni. Reméli, hogy a kormány meg fogja találni azon utat, amely az ország érdekeinek leginkább megfelel.

Ami azt illeti, hogy Ausztriában egyes körök Magyarországgal szemben ellenséges indulattal viseltetnek, megnyugtathatja a pártot, hogy az osztrák hivatalos körök magatartása nem fog közrehatni ezen ellenséges áramlatok megnevelésére, amelynek magánaton való megnyilvánulását ő maga is sajnos tapasztalta. Amennyire módjában áll, mindent el fog követni arra, hogy ügyeinkbe való mindennemű idegen beavatkozás visszautasíttassék.

Hangsúlyozza végül, hogy a kormány összes tagjai teljes szolidaritásban, érett megfontolás után, minden fentartás és utógondolat nélkül vállalják a felelősséget a kiegyezési javaslatokért.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter felvilágosításai után a néppárt *egyhangúlag elfogadta* a javaslatokat, Hencz Károly határozati javaslatával együtt és köszönetet mond a kormány megjelent tagjainak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: A város, színmű. Bemutató előadás. (Bérlet C.)
Péntek: Aida, opera. Korányi Frida vendégfőléptével. Bemutató előadás. (Bérlet A.)
Szombat: Aida, opera. Korányi Frida vendégfőléptével. (Bérlet B.)
Vasárnap: Aida, opera. Korányi Frida vendégfőléptével. (Bérlet C.)

Eszmék és aforizmak.

— Horváth Kornél könyve. —

Arad, november 13.

Az ötleteket és aforizmákat, a mélyen járó és szikrányi bölcseségeket a maguk kedvéért nem tudják szeretni. A színművekben, kelő figyességgel hintve szét, csomagolja a közönségnek. A Wilde-daraboknak ez az egyik csábító ereje. Lírában, versekbe öntve, talál publikumra. A regényekben is hatással ültetik el. De maga alig tud vonzani. Hacsak egyenesen nem a mosolyra utazik, mint a nevezetes Stettenheim.

Horváth Kornél dr. könyve nem a mosolygók és nem a mosolyogni kívánók számára készült. Van olyan ötlete, amelyben az igazság olyan bizarr formában üt ki, hogy derűt fakaszt. De neki nem ez a célja. A könyvben a gondolkodó beszél a gondolkodóhoz. Nem kereszte a vonzó kereteket, nem csinált históriát a

gondolat kedvéért, nem öntötte rimbe, nem jelenetelte: úgy adta, ahogy megszülettek, s ahogy ő értékeli azokat.

Egy rendkívül termékeny agyvelőnek az óriási tudáson és a materialista életfelfogáson keresztülűrődő munkája ez a könyv, amelyet színes, erőteljes írói nyelv tesz értékké. Ez a könyv nem szárnypróbálgatás, kopogtatás a Parnasszuson: olyan abszolút becsű munka, aminőt keveset írnak Magyarországon. Ignotusnak ily zsánerű könyvét, az *Olvasás közben* címűt lehet csak mellé állítani. Ignotusban az író rufoja, fordulat-készsége könnyebben szerzi a hatást, de a filozófia ereje, a kutatás mélysége dolgában Ignotus se áll fölötte.

Gondolkodását felületes itélkezéssel helyiely közzel cinizmusnak nézik. Pedig ahol erősebb módon löki fel a hétköznapi gondolkodást, az alantjáró emberek felfogását, ott se vezet a cinizmus, hanem a természettudományi gondolkodásnak tisztá, kicsinyességeken felülemelkedő megnyilatkozása. Ahol az emberek és gyöngéik fölött ítélt, nem az olcsó gunyt keresi, hanem báványokat dönt le ingatag talapatukról.

Filozófiai éltű dolgain kívül igen értékesek azon bölcselkedései, amelyek megkapó, színekben pompázó allegóriáknak illenek be. Ha ezek versekben lennének írva, alig versenyezhetne a hasonlatok mai mesterei közül bárki is vele.

Enek a könyvnek a szerzője nagy tehetséggű, kiváló író: olyan, akire azt mondanák: „igazán kár, hogy a vidéken él.” Pedig nem kár. Horváth Kornél dr. írói egyéniségének nincs szüksége arra, hogy a főváros írói pajtásaitól, a zajosabb külső sikerétől, reklámjától nyerjen ösztönzést. Szobája négy fala között bőséges aratása lesz még az ő filozófiájának s ha megtalálja hozzá a formákat, amelyek közelebb kapcsolják a közönséghez, az értéke mellé fog nőni a híre és a népszerűsége is. Ő azt mondja erről: „Aki sokat ad az emberek ítélőlére, az megérdemli, hogy róla rosszat mondjának. Okos ember ép oly kevésbé örül a dicsőretnek, mint fél a becsmérléstől.” Igaz, de hiába, az íróknak az a fatumuk, hogy nem lehetnek el anélkül, hogy olvassák őket és céljukat csak akkor érik el, ha tetszeni tudnak.

* A város. A holnap esti bemutató: A város aradi szempontból jelentősége messze felülmúlja a rendes bemutató előadásokat. Igazi premier ez, egy színdarab, amely nem a székesfőváros színpadjairól került le hozzánk, hanem itt jelenik meg először a közönség ítélőszéke előtt. A város a Szendrey féle színműpályázon vett részt s az irodalmi szakosztály bíráló bizottsága a beérkezett harminchárom pályamű közül válogatta ki versenyben való részvevőire. Az eredeti pályázatban három előadásra kerülő pályamű között lett volna eldöntendő a verseny. A bíráló-bizottság azonban négy közel egyenlő értékű pályaműt talált s Szendrey igazgató, hogy a bizottság feladatát megkönnyítse, az eredetileg egy pályadíjban kitűzött ötszáz koronához egy kétszáz koronás második díjat is felajánlott s így a pályázók esélyének sérelme nélkül mind a négy mű részt vehet a versenyben.

Ez a négy pályamű: A város, színmű, A rajongó, történelmi színmű, Hunyady, történelmi színmű és A bojár leány, bohózat. A bíráló bizottság nem mondott hivatalos véleményt a pályaművek viszonylagos jószágáról, mert nem akarta befolyásolni az eredményt; erre megbízatása sem volt. A verseny eredményét a színpadi siker dönti el. A közönség ítéli oda a díjakat s a bíráló bizottság a siker alapján, amely a közönség és a saját bírálatának lel-

kilismeretes mérlegeléséből könnyen megállapítható, állapítja meg utólag az első és második díj nyertesét. E végből a bíráló bizottság részt vesz valamennyi előadáson s a leszűrt eredményt részletes megindokolással nyilvánosan közli.

A holnap bemutató gondos betanulással és a legmegfelelőbb szereposztással kerül színre. A szerző szociális tárgyat dolgozott fel s hatalmas erővel bizonyítja tételét. A város érző szívnek, látó szemnek s mélyreható elmének az alkotása. A közönségnek módjában lesz erről meggyőződést szerezni.

* Uránia színház. Párisban valóságos forradalmat csináltak a legtokéletesebb berendezésű mozgóképszínházak. A közönségnek gyakran minden képzeletet felülmúló szórakozásokban van része. Egyik párisi mozgóképszínház például valóságos ostromnak van kitéve, hogy egy szenzációs mozgóképben egy detektív regényt mutat be, melynek egy egész órán át tartó előadásán a legmegrázóbb jelenetek tartják ébren a közönség érdeklődését. Az aradi Uránia színház igazgatósága mindent elkövet, hogy a legkiválóbb párisi felvételeket szerezzék meg az aradi közönség szórakoztatására. Csupán olyan mozgóképeket mutatnak be, melyek Magyarországon sehol sem kerültek bemutatásra. A bemutatóra szenzációs műsort állít össze az Uránia színház igazgatósága.

* Dismű az ifjúságnak. Igen szép kiállítás és becses tartalmú diszmunka jelent meg a Légrady Testvérek kiadásában „Tengeren innen és tengeren túl” címmel. Ebben a nagy, 350 oldalra terjedő könyvben a szerző, Donászy Ferenc, a képzelethez és az értelemhez egyaránt szóló természeti képeket ad, művészi kivitelű illusztrációk kapcsán. A szülők az ő gyermekeiknek aligha adhatnak szebb és értékesebb karácsonyi ajándékot, mint ez a munka, amely az állatok világából nyújt mesterin megírt rajzokat. A diszműhöz 6 színyomatu és 8 fekete melléklet van csatolva, azonkívül, hogy az érdekes szöveget negyvenegy kép illusztrálja. Ez a munka az idei karácsonyi könyvpiaconak egyik legbecsesebb műve s azt hisszük, hogy nagy elterjedésben lesz része. Ára 7 korona. A diszmunka minden könyvkereskedésben kapható.

Justh Gyula duzzog.

Vissza akar vonulni.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 13

Justh Gyula, aki a függetlenségi párt és a kormány reakciós törekvéseivel szemben is meg tudta tartani liberáliszmusának érintetlenségét, már több ízben állotta útját azon tervek érvényesülésének, amelyek a szólásszabadság megcsorbitására irányultak. Justh mindig megtartotta azt a mérsékletet, amelyet a Ház elnökének a vele ellentétes politikai elveket vallókkal szemben is meg kell őriznie s ahányszor a házszabályrevízió kérdése felszínre került, mindannyiszor ő volt az, aki megakadályozta, hogy a nemzeti kormány és mamelukjai keresztülgázoljanak a parlamentarizmus legfőbb elvén s a legnagyobb alkotmánybiztosítékon: a teljes, megszorítás nélküli szólásszabadságon.

Ugy látszik, az elnök ezen álláspontja idézte fel azt a konfliktust, amelyről az alábbiakban ad számot fővárosi tudósítónk:

Justh Gyula, a képviselőház elnöke már napok óta nem jelenik meg a Házban s ennél fogva az üléseket sem vezeti. A legutóbbi időben is csak akkor elnökölt, amikor a horvátok obstrukciója már véget ért. Most azonban, amikor a vita a kiegyezési javaslatok felett a hor-

vátok részéről ismét erősen megindult, Justh ismét tartózkodott az aktivitástól.

Justh visszavonultságának állítólag az a konfliktus az oka, amely közte és a kormány tagjai, továbbá a függetlenségi párt vezetői között a horvát kérdésben támadt. Justh ugyanis ragaszkodott ahhoz, hogy a horvátokkal szemben ezen ülésszakban is ugyanazon eljárást kövessék, mint az elmúlt ülésszakban.

Ezt mondta Justh azon az értekezleten is, amely a Ház elnöksége és a függetlenségi párt bevonásával folyt le, ahol tudvalevőleg a jelenlevők leszavazták Justh álláspontját, aki pedig állását kötötte ahhoz, hogy a szólásszabadságot a horvátokkal szemben se nyirbálják meg, mert ezzel szomorú precedenst alkotnának. A kormány mindent elkövetett, hogy Justh-t a lemondásról lebeszélje, aki engedett is a kapacitásoknak, de arra nem hajlandó, hogy a horvátokkal szemben tanúsított eljárásnak a házszabályok kezelése terén aktív résztvevője legyen.

Ezzel szemben félhivatalosan Justh távollétét betegségével indokolják és azt mondják, hogy az elnök ma hagyta el először szobáját, a hét végén pedig már a Házban is meg fog jelenni.

A város parlamentjéből

Kossuth a közgyűlésen.

Avarffy hangja.

A többség átka.

Arad, november 13.

Délután úgy három óra tájban — mondjuk három óra ötperckor — amikor Károlyi Gyula gróf, a főispán még a monokliját, Kilényi János főszámvévó pedig a hibás számokat törölgette, amikor Nagy Sándor a Lloyd ban bemondta a három legkedvesebb mestert (nem Balia Frigyes, sem Urhegyit, sem Jankót), amikor az önjelöltek javában szidták a hivatalosokat, a hivatalosak pedig kitérően nevettek a tenyerükbe, amikor Vizer Aladár, a fiatal alszámvévó remegve kötötte fel a lila nyakkendőjét, a lila nyakkendő pedig rózsás hangulatban várta az az első debüt, amikor a hölgyek elindultak a Simay-féle gőzfürdőbe, amikor Grósz Samu a Központi-kávéházban elköltötte azt a drágasági pótlékot, amelyet ma nem szavaztak meg, amikor Panján György még azt hitte, hogy bekerült a törvényhatósági bizottságba, amikor csöndes volt még a városháza és a közgyűlési terem . . . délután úgy három óra tájban, — mondjuk három óra és ötperckor — az életnagyságban, bársonyruhában és antik csattokkal megfestett Széchenyi István gróf kilépett az elnöki emelvényről szemközt lévő kerekből és méltóságteljes léptekkel ment a szomszédos Kossuth Lajos-hoz, akit egyszerű fekete ruhában, fehér nyakkendővel és szép galambosz fejjel festett meg egy kitűnő mester, persze nem a Nagy Sándor mesterei közül való.

(Az eleven képek.)

A legnagyobb magyar gyönyörű testtárással hajolt meg és udvariasan köszöntötte az elmélázó Kossuth Lajost:

— Üdvözlöm önt kormányzó ur. Felejtse el azt a feszült viszonyt, amely közöttünk állítólag volt. Kár egymással rossz viszonyban lenni, amikor közös sorsot juttatott nekünk a tisztelt törvényhatósági bizottság. Egy falra kerültünk mind a ketten, szemben Károlyi Gyula gróf monoklijával és Steiner Jakab háta mögé. Ön is csak épügy hallja Kádas Kálmánt és épügy nem hallja Kiss Fráncit, mint én Ön is épügy láthatja Somló Ármint és épügy

nem látja Nagy Sándort, mint én. Az ön kedvéért se szállítják le a pótdót, az én kedvemért pedig a legkevesebb. Steiner Jakabra sem azért haragszanak, mivel mi vagyunk itt, hanem mert ő itt van . . . Szóval közös a sorsunk, nyujtson kezét kormányzó ur . . .

Kossuth Lajos szintén méltóságteljesen emelkedett ki a gyönyörűen megfestett karosszékéből:

— Istén hozta gróf ur — szölt és kezét fogtak.

A szót ismét Széchenyi István vette át:

— Kormányzó ur, gratulálok. A kedves fiához, Fráncihoz. Lám, hamarosan miniszter lett. Mindenben az apjára ütött.

— Sajnos, úgy van, — válaszolt a kormányzó. — Rám ütött az én kedves fiam. Először akkor ütött rám, amikor miniszter lett, másodszor, amikor megzavarta a kiegyezést, harmadszor, amikor fel-emelte a kvótát. De ha még egyszer rám üt . . .

Széchenyi István gróf közbevetésként:

— Talán ne beszélne politikáról kormányzó ur. Ebben a teremben nem aktuális. Kevesen vannak itt a politikusok. Alig egy páran . . . Nagy Sándor . . .

— Rokona a vértanúnak? — kérdezte Kossuth Lajos.

— Igen, kormányzó ur. Nagylaki választói előtt kijelentette . . .

— Talán tulzott egy kissé, mosolygott a kormányzó.

— O sohasem szokott anázgolni. A multkor például kijelentette, hogy kilép a függetlenségi pártból.

— És kilépett?

— Persze, hogy ki. Iamélem, ő nem szokott anázgolni. Még akkor sem, ha anázgol. Pedig nem szokott anázgolni . . .

— Lépteket hallok, gróf ur . . .

— Valószínűleg Avarffy Géza jön.

— Ah, a kedves Avarffy. Ha jól tudom, ma megint beszélni fog rólam. Nagy hálával tartozom neki. Ő volt az első, aki kimondta, hogy „nagy hazánk fia” vagyok. Nagyon kedves ember és nagyon szép hangja van.

— Tul erős hangja van, kormányzó ur. Ha nem félnék attól, hogy a főispán rendreutasít, bedugnám a kezemmel a fületem.

— Parancsoljon gróf ur egy kis vattát.

— Köszönöm kormányzó ur . . .

— Pszt, gróf ur, lépteket hallok . . . Menjünk vissza a helyünkre, mert még észrevesznek és konstatálják majd, hogy lejárt a mandátumunk, s így nincs helyünk a teremben . . .

— Igaza van kormányzó ur, menjünk . . . Esetleg talán újra jelölnének, mondjuk a negyedik kerületben . . . A kedves fia talán adna ajánló levelet . . .

— Nekem nem, gróf ur . . . Attól félné, hogy bizalmatlansági feliratot indítványozok . . .

— Van benne valami kormányzó, ur . . . De foglaljuk el a helyünket . . .

És Széchenyi István gróf vissza ugrott a kerekbe, Kossuth Lajos pedig ismét elhelyezkedett a gyönyörűen megfestett kényelmes karosszékben, amelynél külömbbel csak Károlyi Gyula gróf rendelkezik.

A következő pillanatban tényleg nyílik az ajtó. Nagy Sándor belép . . .

— Pszt, kormányzó ur, — sugja Széchenyi István — itt a vértanu fia . . .

— Valóban ő az — suttogja Kossuth Lajos. — Mintha ki volna metazve az apjából.

— Tényleg ki van metazve kormányzó ur . . .

— Mért nevet gróf ur?

— Kormányzó ur, egy szójáték jutott az eszembe . . .

És Széchenyi István gróf megsugja a szójátékot, de olyan halkán, hogy mi sem hallhatjuk meg, legkevesebb pedig Nagy Sándor, aki melegen üdvözlö Avarffy Gézát . . .

— Kormányzó ur, — sugja rémülten Széchenyi István — kiesett a vatta a fülemből . . .

— Beszélni fogok uraim Kossuth Lajos nagy hazánkfianak szobráról — jelenti ki Avarffy Géza . . .

— Kormányzó ur — esdekel Széchenyi István — kérek még egy kis vattát . . .

— Olyan hatalmas beszédet még nem hallottak az urak — folytatta Avarffy Géza . . .

— Kormányzó ur — ismétli Széchenyi — sok vattát kérek . . .

— Nem lehet gróf ur, nekem is kell . . .

— Kormányzó ur, látja a monoklit? Mindjárt megnyitja az ülést . . .

— Pszt, gróf ur, mert még kidebnak . . .

(Avarffy beszél.)

És az ülést megnyitják. Az első szónok osakugyan Avarffy Géza. Mindenekelőtt kijelenti, hogy nem interpellál, nem indítványoz, nem kérdez, nem felel, nem válaszol, nem hallgat, hanem beszél, mert Kossuth Lajos nagy hazánkfianak szobráról van szó. És tagadhatatlan, hogy beszél, még pedig szépen beszél. A zsebében felnyit egy szelepet és kiereszti a csengő tenorhangját. A hang nyilsebesen repül a plafon felé. Ott beleütközik a Rafael angyalkaiba és a kékmézös cimerekbe. Onnan visszaverődik az oszlopokba, majd beleütközik a főjegyző karosszékebe, innen a főispán monoklijába majd Eles Ármint zsebébe, azután Varmay Gyula arcába, később a főszámvévó jegyzeteibe, végül betöri az ablakokat és kirepül az utcára és repül, repül egészen a Kárpátokig.

— Jaj, mindjárt összedőlünk! — remegnek a Kárpátok.

De hála a Hadarnak, nincsen baj, mert Avarffy Géza hangja meggondolja magát és hirtelen elrepül az Adriáig, ahol egyideig rettegésben tartja ugyan a fiumei cápákat, de nagyobb baj nem történik, mert a hang erejének csak egy cápa és egy Avarffy mellett ülő városatyának földobja esik áldozatul. Nem kár érte, ugyanis lejár a mandátuma és ha újra megválasztják, csinálhat magának új földobót.

Denikve, megessett a szép hangú szónoklat, amelynek eredményeképpen a főispán kimondja, hogy a Kossuth-szobor helyének ügyét a jövő hónapban ismét előveszik. Szóval dacára annak, hogy Avarffy hatalmas erejű hangjával süket füleket csinált, még sem talál süket fülekre. Interpellációját, illetőleg indítványát, még helyesebben felszólalását, amely különben se nem interpelláció, se nem indítvány, se nem felszólalás, jóakarattal fogadják, sőt meg is tapsolják Avarffyt, akinek tagadhatatlanul sok jó, elfogadásra méltó eszméje van. Példárá az autobus, amelynek ő a szülőapja.

(A fekete leves.)

És most jön a fekete leves, illetve a napirend. Inkább fehér leves ugyan, egy kissé forró, de azért a jobb gyomruak egy cugra is lenyelik. Am ott a főszakácsmester, Károlyi Gyula gróf, aki egészségi szempontból a levesnek kortyonként való lenyelését ajánlja. Minden öt percben egy kanállal. Sőt vannak kortyok — ilyen például a polgármesteri jelentés, vagy Sugár Jenő dr. kérvénye — amelyeket egy pillanat alatt le lehet nyelni, anélkül, hogy megégetné a t. városatyák gyomrát. Sőt, hogy tovább menjünk, ilyen például Szendrey Mihálynak a nyári előadások leszállítása iránti kérvénye is. Nagyon forró korty ez, de Lócs Rezsőnek van rá gondolja, hogy óvatosan adja be, hogy olyan otyába burkolja, amely édes ízű, mint a csokoládé. Lócs Rezső pompásan el tudja burkolni a dolog lényegét. Mert mi voltaképpen a dolog lényege? Az, hogy Szendrey a nyári színházban kevesebb előadást akar tartani. A közgyűlés ezt szó nélkül elfogadja, de legnagyobb részt abban a hiszemben, hogy voltaképpen az előadások számának felemeléséről van szó. Mert Lócs így adja elő a kérelmet:

— A szinigazgató május 1-től szeptember 1-ig

hetenként három előadásra van kötelezve. Most azonban ezen idő alatt *legalább is negyven előadást akar adni*.

— Bravó! — mondják. — Ez szép tőle!

És lekesedéssel szavazzák meg. Lócs Rezső pedig a sikeren felbuzdulva már tanácsot is ad a polgármesternek, hogy miképen szavaztassa meg a tisztviselők drágasági pótlékát. A dolog egyszerű, csak a következő osztályba kell burkolni:

— T. közgyűlés! A tisztviselők eddig száz percent pótlékot kértek, de a tanács belátván, hogy a város polgársága a súlyos terheket nem tudja elviselni, a kérelem elutasítását hozza javaslatra és csupán tizenöt százalékos drágasági pótlék megszavazását indítványozza.

(A legifjabb városatyá.)

Előbb azonban várjunk egy kicsit. Előbb konstatáljuk, hogy Vizer Aladár, az ifjú számvevő ma jelent meg először a közgyűlési teremben. Az első debüt izgalmai halványra festik az arcát. Még szerencsése, hogy kitűnő tanítómesterre akadt Kelenyi János személyében. Ő oktatja a legifjabb szavazati joggal bíró tisztviselőt:

— A terembe jobb lábbal kell belépni... A főispán előtt meg kell hajolni... Steiner Jakab előtt nem... Leginkább igennel kell szavazni... Nemmel csak akkor, ha Steiner Jakab igennel szavaz... Sirni nem szabad, ellenben a főispán szemébe nevetni csak akkor szabad, ha a főispán nincs jelen... Végül mindent szabad, de alapjában véve semmit sem szabad, ezért van szavazati jogod...

Es a szimpatikus és tehetséges alszámvevő jó tanítványnak bizonyul. Nem nevet a főispán szemébe, egyáltalán nem csinál semmit csak ül, ül, ül... Bezzeg már a jövő hónapban ő fogja tanítani az új városatyákat a tánc- és illemtanra...

Közben az automobil szabályrendeletet tárgyalják. Müller Károly a Fejsze-utcába is kér autóbussz-közlekedést.

— Ugy van, a Fejsze-utcába! — kiáltja Szalay Arnold.

De a többség az indítványt nem fogadja el. Hiába zajong Szalay Arnold, nem mentheti meg a vesztett *fejsze* nyelét sem.

(A tisztviselők peche.)

Még néhány apróbb tárgy és... a karzaton összegyűlemlött tisztviselők ujjongva borulnak egymás nyakába. A városatyák nagyrésze elhagyja a termet. Mire a drágasági pótlék megszavazására kerül a sor, ugyszólván csak a szavazati joggal bíró tisztviselők vannak jelen...

— Bravó! ujjonganak a karzaton. Biztos a többség! Csupa tisztviselő, csupa tisztviselő! Es már rohannak is megvinni társaiknak az örömhírt. Már rohannak haza, zsebükben érezvén a tizenöt százalékos pótlékot... De utközben elfogják őket:

— Nincs pótlék?

— Miért nincs?

— Mert a tisztviselők többségben voltak...

— Hisz akkor megszavazták...

— Dehogyan szavazták meg. Ha kisebbségben lettek volna, úgy megszavazzák, de mert többségben voltak, hát nem szavazhaták meg.

— Furcsa logika.

— Nagyon furcsa, de így van.

A dolognak pedig az a magyarázata, hogy a drágasági pótlék ügyét decemberre halasztották, éppen azon oknál fogva, mert a városatyák csekély számban voltak, kevesebben, mint a tisztviselők.

Pedig azt senki sem tagadhatja, hogy a tisztviselők kérelme legalább is jogos.

(A lejárt dícsőség.)

Ez volt a végső akkord. De mégsem. Volt egy másik akkord is, amelyet azonban csak a figyelmes szemlélő látott meg. Egy városatyá jött fel ma a közgyűlési terembe. Öreg-e, fiatal-e, középkor-e, elegáns-e, avagy kopottabb ruházatu, az mellékes.

Nem tudjuk, nem is kutajuk. Elég ennyi: egy városatyá jött fel, aki ezentul csak a karzatra fog járni. Egy városatyá, akinek a jövő hónapban lejár a mandátuma, akit nem választanak meg. Hogy kicsoda, mi a foglalkozása, milyenek a képességei, voltak-e érdemei, ismételjük: ez titok. Az első sorban ült-e vagy az utolsóban, a baloldalon, vagy a jobboldalon? Ki tudná megmondani. Lehet hogy itt, lehet hogy amott. Hogy milyen érzelmekkel bucsuzott? Szomorú volt-e, avagy vigan hagyta-e el utoljára a helyét? Ki tudja? Egyáltalán ki a megmondhatója annak, hogy ötven és egy néhány busuzó városatyá közül melyik volt a mi emberünk? De hogy ott volt és hogy utoljára volt ott, arra szent fogadalmat merünk tenni. Mert valakinek csak ki kell bukni. Ez így volt, amióta Károlyi Gyula gróf monoklit visel és így lesz, amíg a nemes gróf le nem teszi a monoklit, sőt még tovább is: örökké, mindörökké, amen...

A terem kiürült és Széchenyi István gróf ismét kilépett a képkeretből:

— Kormányzó ur — mondta — kiveheti már a füléből a vattát...

— nyi.

HIREK.

Orosz forradalmárnő —

bécsi bíróság előtt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 13.

A bécsi birodalmi törvényszék legközelebb tárgyalni fogja Dobrodzicka Wanda volt orosz egyetemi hallgatónő perét, kit Bécsben fognak elítélni azért a bombamerényletért, melyet Varsóban követte el Skalon tábornok fő kormányzó ellen. A merénylet után ugyanis rögtön a merénylet elkövetése után osztrák földre szökött s ott férjhez ment egy osztrák honpolgárhoz, hogy így osztrák honosságot szerezvén, megmeneküljön az üldöztetéstől és kiszolgáltatástól. Most azonban a bécsi birodalmi törvényszék perbe fogta Dobrodzickát és itélni fog felette. A per érdekes bepillantást enged majd az orosz forradalmárok viszonyaiba.

A merényletről és a merénylő volt orosz egyetemi hallgatónő elfogatásáról a bécsi lapok a következőket írják:

Tegnap kísérték át Krakóból a bécsi birodalmi törvényszékhez Dobrodzicka Wanda orosz bombavevőnő, hogy az ítélkezze felette. Dobrodzicka Wanda tagja volt a varsói forradalmi bizottságnak, amely őt tavaly nyáron megbízta avval, hogy ölje meg Skalon tábornok fő kormányzót. Skalon akkortájt, hogy megrendült helyzetét megszilárdítsa, kegyetlenül bánt el a politikai foglyokkal és igen sokat közülök kihallgatás nélkül kivégeztetett. Ugyanakkor Smirnowa Anna kinevezése is boszúra ingerelte a forradalmi pártot, s ezért Skalonra ítélte.

Az ítélet végrehajtásával Dobrodzicka Wandát bízták meg. Mikor a tábornok tavaly augusztus 17-én a városban áthajtatott, gyors egymásutánban három bombát dobta kocsija felé. A bombák felrobbantak ugyan, de Skalonban egy sem ejtett kárt.

A kavarodásban, mely a bombák felrobbanásakor támadt, a merénylők ép bőrrel elmenekültek. A varsói rendőrség azonban kinyomozta a merénylet főcinkostársát, egy volt orosz diáknő, Dobrodzicka Wanda személyében, de annak sikerült az üldöztetés elől, az osztrák határon átlépven, elmenekülni. Hogy a további orosz üldöztetést is elkerülje, Krakóban férjhez ment egy osztrák állampolgárhoz s így férje révén ő is osztrák állampolgárságot nyert.

Az orosz államrendőrség megkeresésére

azonban letartóztatták a fiatal asszonyt, de a kiszolgáltatását az osztrák kormány megtagadta. Ezen határozat hónapokig tartó tárgyalások után is fennállott, de az igazságügyminiszter úgy döntött a kérdésben, hogy Ausztriában fognak ítélkezni a merénylő nő felett. A semmitőlészék a bécsi birodalmi törvényszéket bízták meg a bűnper tárgyalásával. Ennek következtében tegnap kísérték át Dobrodzicka Wandát Krakóból Bécsbe s ott a birodalmi törvényszék egyelőre vizsgálói fogságba helyezte.

— Választás előtt. A II. kerület függetlenségi polgárainak 25-ös bizottsága ma este Faragó Béla vendéglőjében népes értekezletet tartott, amelyen a választási teendőket beszélték meg. A legközelebbi értekezletre a következő meghívót bocsátották ki: Meghívó. A II. kerület függetlenségi polgárainak 25-ös bizottsága pénteken este 8 órakor a 888-hoz címzett vendéglőben értekezletet tart, melyre a kerület választópolgárainak minél nagyobb számban való megjelenését kérjük. A II. ker. függetlenségi polgárainak 25-ös bizottsága nevében: Magyar Ferenc, elnök.

— Az olasz király öröme. Rómából jelentik: Helena olasz királyné ma reggel egészséges leánygyermeket szült, aki a kereszttségben a Johanna nevet fog kapni.

— A nagyváradi katasztrófa. Nagyváradról táviratozzák: Ma korán reggel mérnökök vonultak ki s nagyszámu munkással folytatták a csonka falak lebontását. Nehány óra alatt a munkát befejezték s ekkor az összes törmelék eltakarításához fogtak. Ekkor került elő Papp Mihály kőművesnek, egy négy gyermekkel bíró családapának holtteste is. A munkások névsorát összehasonlították a megtalált halottak neveivel és kitűnt, hogy több már nem hiányzik. A halottak száma 12. A kórházban 3 sebesült fekszik, akiknek élete megmenthető ugyan, de örökre nyomorékok maradnak. A tegnap letartóztatott, de este szabadon bocsátott Kosztin János pallér kihallgatása alkalmával kiderült, hogy a szerencsétlenség oka a menyezeti pillérnek csekély ellenálló képessége volt, amely cement helyett mészhabarcsból készült. Ma folytatták Szász Róbert kihallgatását, de egyelőre nem tartóztatták le.

— Öngyilkosság a vízben. Budapesti tudósítónk jelenti: Ma délelőtt fél tíz órakor a Vigadó-térről elindult csavargó fedélzetéről, amikor a gőzös a Duna közepére ért, egy uriasan öltözött férfi a Dunába ugrott. Az öngyilkos kísérletet nyomban észrevették. Heas István hajóvezető és Magyar András hajósegény a fuldokló után ugrottak és sikerült megragadniuk. A halálra szánt ember dulakodni kezdett megmentőivel, majd könyörgő hangon siránkozott:

— Hagyjatok pusztulni! Az égre kérem, ne mentsenek meg!

A hajósok már-már a hajóba emelték a kapálózót, amikor egyszerre revolvert rántott elő és mielőtt megakadályozhatták volna, főbe lötte magát. Az eszméletlen embert a budai lánchídfelel levő propeller állomáshoz vitték, ahol partra tették. A mentőket hívták hozzá, majd a rendőrséget értesítették. A mentők eszméletre keltették az életuntat, aki megmondta, hogy Papp Gyula a neve és ő az a sikkes adótárnok, akiről ma a lapok írtak. A zsebében találtak egy vasuti igazolványt, amely Papp Gyula királyi adótárnok Szatmárott névre volt kiállítva. Papp Gyula ma délután történt kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy 1908-

ban sikkasztott először 100 koronát. A bünt úgy követte el, hogy a 20 koronás arany tükörcseket felbontotta és az aranypénz helyébe 20 filléres nikkelt pénzét tett. Mivel hivatali társai a dolgot nem vették észre, ez időtől fogva rendszeresen üzte e manipulációt. Összesen 20.000 koronát sikkasztott. Nem élt könnyelműen, nincsenek szenvedélyei, csak 10 tagu családjának szükségletei vitték a bűnre. Papp Gyulát a rendőrség letartóztatta és a rabkórházba szállíttatta.

— Az aradi zsidó nőegylet gyászja. Hirt adtunk arról, hogy dr. Grossmann Jakabné, a köztestületben álló aradi orvos neje, hosszú szenvedés után meghalt. A halálozás súlyos veszteséget jelent Arad közéletének számára, különösen az aradi izr. jótékony nőegyletnek és annak építkezésére, amelynek dr. Grossmann Jakabné önfeláldozó munkásságú védőasszonya, pénztár- és alapítványkezelője volt. Az izr. jótékony nőegylet 1894. április 24-én tartott rendes közgyűlésén választotta pénztár- és alapítványkezelőjévé, Deutsch Babetta helyére, aki, miután hosszú időn át e tisztséget viselte, 1893-ban lemondott. Ritka buzgalommal, példás odaadással töltötte be dr. Grossmann Jakabné e tisztségét. Az emberbaráti szeretetnek adományai, amelyek az ő kezén keresztül jutottak el a nélkülözések terhétől reszkető kezekbe, az igazi szeretetnek adományaivá lettek a nemes lelkéből kisugárzott szívósság révén. Az aradi izr. jótékony nőegylet a gyász eset beálltával nyomban intézkedett, hogy az elhunyt végzettségétől érdemeihez méltó intézkedések tétessenek meg. — Az egyesületnek tulajdonát képező népkönyha épületen kitűzetett a gyászlobogó, a nőegylet és népkönyha egész választmánya testületileg Neuman Fürst Mária elnök vezetése alatt fejezi ki holnap délután fél 2 órakor a gyászoló családnál az egyesület mély részvétét, a ravatalra koszorút helyez, a temetés alkalmával bucsubeszédet tart. A halálesetről az egyesület külön gyászjelentést adott ki, amely a kegyeletnek lendületes szavaiba foglalja az elhunyt jótékonyosságát és érdemeit.

— Az új számtiszt. Aradváros törvényhatósági bizottsága mai közgyűlésén a megüresedett számtiszt állást egyhangulag Binder Gyula adóiszttal töltötte be. Binder, aki már hosszabb idő óta áll a város szolgálatában, mint ambiciózus tisztviselő, rászolgált az előléptetésre.

— 124 éves ember halála. Tegnapelőtt huny a le örök álomra szemet Magyarországi legidősebb embere, aki 124 esztendőn élte át. Weiss Hilli a neve annak az embernek, aki ezt a rengeteg időt átélte. Tegnapelőtt halt meg a szatmármegyei Sényőn és halálát számtalan unokája és dédunokája gyászolja. Weiss évekkel ezelőtt ispán volt Zoltán István főszolgabírónál, ennek apjánál és nagyapjánál. Születése óta mindig egy és ugyanazon időben csakis cukorral élt. Hat éve, hogy nem lát és nem hall. Az aggastyánt Zoltán István főszolgabíró tartotta el.

— A városatyaválasztásokhoz Sugár Jenő dr. ügyvéd annak kijelentésére kér fel bennünket, hogy a törvényhatósági bizottsági tagválasztásokon nem lép fel jelöltként.

— Leégett postahivatal. Lippáról jelentik: A szomszédos Allios községben a postahivatal eddig ismeretlen okból kigyuladt és teljesen leégett. A tűz elpusztította a berendezés egy részét és a postamester magánlakását. Az ügyiratokat és a pénzt sikerült megmenteni. A tűz keletkezésének kiderítésére megindították a vizsgálatot.

— Egy becsületsértés — 1000 korona. Kolozsvárról jelentik: Ma volt a sajtóügyi főtárgyalás Herczeg Jenő, az „Ujság” c. kolozsvári napilap felelős szerkesztője ellen Apáthy István kolozsvári egyetemi tanár és Tutsek Sándor orsz. képviselőnek becsületsértés vétsége miatt folyamatba tett ügyében. A tárgyalás során Herczeg sajnálkozását fejezte ki a hírlapi támadások miatt, a bíróság azonban ennek dacára Herczeget 1000 korona pénzbírságra és az összes perkiöltségek viselésére ítélte.

— Hinka ismét lázít. A külföldön bujkáló pánszláv agitátor, Hlinka András megátalkodottságáról tanuskodnak azok a cikkek, melyekkel újabban elárasztja a pánszláv sajtót. A csernovai véres esemény nemhogy magába szálalásra bírta volna a vakmerő embert, de minden eddigi lázítását felülmúló cikket tesz közzé most is a hírhedt *Lyudov Noviny* című lapban. A csernovai esemény felelősségét magáról a rettenetes Sándorra (ez Párvy püspök elnevezése a pánszláv sajtóban) hárítva, így folytatja:

„A rózsahegy plébániát nem hagyom el másként, mint ahogy egy évvel ezelőtt burcolatok börtönöktörbe: zsardárok és szuronyok közt, mert az a plébánia az enyém és a népemé. S ha ettől nem riadnátok vissza — mert töledek minden kitélek — akkor sem hurcoltok messzire. Csakis két számmal lejjebb, saját házámban húzódok meg, s onnan vezetem és igazgatom népemet. Ennek meg sok évig szüksége lesz rám. Ha elvégzem a rózsahegy közigazgatás purifikációját, akkor vonulok — ha kedvem fogja tartani — a jól kiérdemelt nyugalomba. Ha kulturális missziót nem végezhetek a templomból, végzek a börtönből és a mezőn. Hogy mily mezőn, azt megmutatja a jövő.”

Cikkét azzal fejezi be, hogy egyelőre az irgalmasság munkáját fogja végezni, az az gyűjteni fog állítólag a jámbor szenvedők, özvegyek és árvák számára. Egyúttal nem szándékozik hazajönni, hol az igazságszolgáltatás tárt karokkal várja.

— Küzdelem az oroszlanokkal. Egy badeni kisebb város, Wiesloch vasútállomásán rettenetes harc volt a minap kiszabadult oroszlanok és a Wiesner menaszéria alkalmazottai között. A nevezett állatsereglet egy idő óta a városban tartózkodott. Amikor tovább akartak menni, a vasútállomás közelében ezideig ki nem derített módon három hatalmas berber-oroszlán kijutott a zárkájából és nyomban a kocsihoz lovakra támadtak. Egyik oroszlant a lovak úgy koponyán rugták, hogy a bestia elterült. A másik kettő azonban szerencsésebb volt és egy lovat élve fölfaltak. Rettenetes volt nézni a pára kintolódását. Darabonként marták ki combjából a húst. A kocsi csak hatalmas ostorcsapásokkal és egy lándzsával tudta a féktelen vadállatoktól távol tartani. A kezét azonban mégis megsértették az oroszlanok. Ha egy percig késnek az állatszeliidítők, a kocsi is áldozatává esik az oroszlanok mohóságának. A szeliidítők nagy megerőltetéssel tudták megint zárkájukba terelni a fenevadakat.

— A költő leánya. Szekszárdról táviratozik: Szekszárd város képviselőtestülete tegnap tartott közgyűlésén Garay János költő árvájának, Garay Gizellának, aki jelenleg a fővárosban tartózkodik, 400 korona állandó évi segélyt szavazott meg. A város így akarja leróni Garay János iránti háláját. A szekszárdi nőegylet két teaestélyt, a szekszárdi polgári olva-ökör pedig egy felolvasóestélyt és táncmulatságot rendezett Garay Gizella javára.

— Az előzőkeny férj. Budapesti tudósítónk táviratozza: Ma reggel Klics Konrád fegyvergyári munkás beállított a nyolcadik kerületi kapitányságon Császár Pál rendőrfogalmazóhoz s elmondotta, hogy *Erzsébetfalván* az Angyal-

utca. 46. számú lakásán a felesége Varga Teréz megkérte őt, hogy lölje le, mert megunta az életét és nincs bátorsága öngyilkosságot elkövetni.

— Megtettem az asszonynak ezt a szíves-séget — mondotta a munkás — s most azért jöttem, hogy megtudjam, terhel e ezért valami felelősség.

Az előzőkeny férjet a rendőrség fogva tartotta és kitelefonált az erzsébetfalvai csendőrségnek, hogy nézzen a dolog után. A csendőrség megállapította, hogy Klics ma reggel hasba lötte a feleségét, akit életveszélyes sebével a Szent István-kórházba vittek. A lakásban találtak egy megkezdett levelet, amelyet az asszony a szülőinek szánt. Ebben a levélben Klicsnek elpanaszolja, hogy a férje rosszul bánt vele, otthagyja, mert nem akar tovább élni Klicscsel. Ugy látszik, hogy az asszonynak eszeágában sem volt az öngyilkosság és Klics boszúból lötte le. A merénylő férjet bevitték a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

— Köszönetnyilvánítás. Bold dr. Grossman Jakabné urnó ravatalára szánt koszorúk megváltására a következő adományok érkeztek be: M. yer Miksa és neje 20 korona, Grimm A. József és neje 20 korona, Braun Mór és neje 20 korona, Wallfisch Armin és neje 20 korona az izr. nőegylet javára, Kohn Zsigmondné 10 korona a nőegylet és 10 korona a népkönyha javára. Ezen nemeslelkű és kegyeletes adományokért benső köszönetét tejezi ki az elnökség.

— Rovarper, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

— Ha Petőfi megszólalna. — azt mondaná: adjatok hamar egy kis alföldi fehérkeresztes sós-borsoszt, mert szobor vagyok és fáj minden tagom. 2808

A fiatal leányok

ha testileg gyengék, vagy csak muló betegségben szenvednek is, már régóta bizalommal viseltetnek a SCOTT-féle Emulsió iránt, mert fejlődésükre jótékony hatással van ez az ízletes, könnyen emészthető 3895

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer véglegét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

legjobb erősítőszert.

Serdülő leányoknak minden alkalommal ezt a bevált, kitűnő szert kellene használniok, a mikor gyengék, fáradtak és kedvetlenek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 60 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

TORVÉNYKEZÉS.

§ A huszárfőhadnagy szerelme. Hardegg Jenő gróf osztrák mágán és tartalékos huszárfőhadnagyot ez év májusában egy csendőr följelentésére a kremsi kerületi törvényszék elé állították, mert elcsábította egy napszámos asszony tizenkétéves leánykáját. A kis leány a vizsgálóbíró előtt ellene vallott a grófnak, a végtárgyaláson először visszavonta a vallomását, de végül ismét megújította vádját, sőt azal is megvádolta a grófot, hogy pénzzel akarta őt vallomása visszavonására rábírní. Az államügyész hamis tanuvallomásra való rábírás címen is vádat emelt Hardegg ellen. A törvényszék ez alól a vád aló ugyan fölmentette, de a kis leány elcsábítása miatt három havi börtönnel súlyosbított börtönrre ítélte. Hardegg gróf, valamint az ügyészség is semmiségi panaszt jelentett be az ítélet ellen s ezeket most tárgyalta a semmitőszék, amely az összes semmiségi panaszokat elvetette. Mivel azonban azt látta, hogy a gróf ellen felhozott vád valódi-

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

sága felől alapos kétség merülhet fel, félreterítette az ítéletet és az egész ügyet új tárgyalás céljából visszautalta az első fórum elé. A harmincnégyéves gróf felesége a magyar család ből származó Nikolicz Erzsébet bárónő, aki a tavasszal a törvényszék marasztaló ítélete után válópört indított férje ellen.

S Főtárgyalás Hamzsea Vojk bűnügyében. Hamzsea Vojk lippal gör. kel. esperes ismeretes bűnügyében (-zür-ékor véletlenül agyonlőtte egy lippai tanító feleségét) a temesvári kir. törvényszék december 5-re tűzte ki a főtárgyalást. Gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt fog a bírálói elő állni.

Budapesti áru- és értéktőzsze.

- Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. -

Budapest, november 13.

Kínálat és vételkedv korlátozott. Elkelt 18,000 méter mázsa 10 fillérrel olcsóbb áron.

Az árak 50 fillérrel emelkedtek:

	Dél	Érte
	árak	árak
Buza áprillisa	12.59-2.80	12.68-12.69
Zab áprillisa	8.50-8.51	8.55-8.58
Rozs áprillisa	11.82-11.83	11.89-11.89
Tengeri májusra	7.27-7.28	7.34-7.35

IDEGENEK ARADON

- November 13. -

Fehér Kereszt-szálloda. Kürtös János felső ipariskolai tanár Budapest. — Lúty Károly nagybirtokos Zúrich. — Hajdu Nándor igazgató Szoboszló. — Szilágyi Józsefné igazgató neje Eszék. — Keszler Gyula százados és neje Pozsony. — Tartler István hivatalnok Temesvár. — Seres Márton mérnök és neje Pozsony. — Roth Lajos vendéglős és neje Zám. — Kuti Endre mérnök Szeged. — Bartha Arthurné birtokos neje és leánya Szabadka. — Berényi Dezső és családja Hátzeg. — Dudás István gazdatiszt és neje B. Csaba. — Márai Ferenc hivatalnok Szolnok. — Bergholz Jenő felügyelő Iglo. — Kléber Sándor mérnök Temesvár. — Lavrinycz Pál kisbirtokos B. Csaba. — Gomba Márton tisztviselő Bégasszentgyörgy. — Pogány István és családja Kecskemét. — Hódi Ferenc bérlo és neje Zenta. — Dallos Imréné igazgató neje és leánya Szászváros. — Fenyves Sándor hivatalnok Debrecen. — Ferenczi Béla hivatalnok és neje Debrecen. — Rosenfeld Fülöp kereskedő Gyulafehérvár. — Dacsényi Sándor főfelügyelő és neje Újvidék. — Kende Henrik titkár N.-Egyed. — Lantos Armin főkönyvelő N.-Egyed. — Popovits Emil pénztárnok Hatvan. — Vass Sándor utazó Budapest. — Kiss Jakab utazó Budapest. — Fürst Herman utazó Budapest. — Verő Béla utazó Budapest. — Halmos József utazó Budapest. — Veier Lipót utazó Budapest. — Engel Odön utazó Budapest. — Veibgen A. utazó Bécs. — Silberman Jakab utazó Bécs. — Bonitzer Bertalan utazó Bécs. — Sochási Henrik utazó Bécs. — Veisz Dávid utazó Bécs. — Farkas Dezső utazó Bécs. — Aggelhof Agoston utazó Bécs. — Keller Vilmos utazó Bécs. — Grünvald Márton utazó Prosnitz. — Bayreder József utazó Temesvár. — Hadl Richard utazó Budapest. — Erber Sándor utazó Fiumé. — Krausz Mór utazó Páncsova.

Központi szálloda. Marjánovich S. birtokos Rimaszombat. — Szombathy Géza birtokos Mélykut. — Miklós Jenő igazgató Budapest. — Juhász Béla urad. titkár és neje Apatelek. — Telegdy József huszárhadnagy Debrecen. — Dénes Jakab dr. és neje Buttyin. — Kakujai Vince mérnök Budapest. — Hartenstein Jenő fatereskedő Budapest. — Winkler Jakab szállodás Déva. — Stern Gyula gyárvezető Gurahonc. — Herskovits Lajos fatereskedő Lugos. — Kos Ferenc magánzó Bécs. — Biner L. gőzmalomképvisező Lemberg. — Lieberz Márton gyáros Linz. — Gerő Adolf fatereskedő Szeged. — Mechner Ottó felügyelő Grác. — Bernádi Róbert technikus Bonyhád. — Mihályovits Titusz hivatalnok Turnseverin. — Mühlstein Ede magánzó Bucsáva. — Friedman Izso utazó Temesvár. — Zádor Armin utazó Budapest. — Laufer Samu utazó Bécs. — Róth Jenő utazó Budapest. — Singer Adolf utazó Lipka. — Genendicher Géza utazó Lugos. — Meack Géza utazó Budapest. — Erdős Zsigmond utazó Budapest. — Lieberz Miksa utazó Budapest. — Schäffer Miksa utazó Budapest. — Glück Odön utazó Buda-

pest. — Schink Adolf utazó Bécs. — Braun Jenő utazó Bécs. — Müller Arthur utazó Bécs. — Kernring Alfréd utazó Bécs. — Hoffman Géza utazó Budapest. — Krausz Henrik utazó Budapest.

HYILTER.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy

női divattermemet

Deák Ferenc-utca 9. sz. alá

II. emelet

helyeztem át.

Blum Györgyné,

női ruha-varrónő.

2669

Meghonosított francia

szőlőfajokból szüretelt és gondosabban, mint saját hazájában kezeit borokból előállítva, természetes, hogy minősége a drága francia pezsgőkkel egyenértékű.

Steckenpferd-

Liliomtej-szappan

Bergmann és Társa Dresden és Teschen a/E., volt és marad a naponként beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszárakban, drogueriákban, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzletekben.

1045

Groszman Jakab dr. a maga, gyermekei és a rokonok nevében fájdalomtelt szívvvel jelenti, hogy imádott jó hitveze, a legjobb anyja, nagyanya, testvér és rokon

Dr. GROSZMAN JAKABNÉ
szül. HIRSCHL CECILIA,

áldásdusz életének 52-ik, boldog házasságának 31-ik évében a Mindenható kifürkészhetetlen akarata folytán, f. hó 12-én, délután 6 órakor, jobbra szenderült.

Drága halottunkat f. hó 14-én, délután 2 órakor fogjuk Páófi-ú ca 71. sz. alatti lakásunkból az izraelita temetőbe kísélni.

Nyugodjék békében! Áldás poraira!

Arad, 1907. november hó 12-én.

Groszman Emil dr.
Groszman Ella,
férj. Groszman Arminné,
Groszman Alfréd dr.
gyermekai.

Groszman Armin
veje.

Hirschl Hugó,
özv. Hirschl Mórné,
szül. Hirschl Etelka
testvérei.

özv. Fuchs Löwyné
szül. Groszman Katalin
özv. Groszman Mórné
szül. Guttman Nina
Hirschl Hugóné
szül. Schafes Berta
özv. Hirschl Márkusné
szül. Otter Róza
sógornői

Groszman Margit
Groszman Pál
Groszman Annuska
unokái.

2712

MULATSÁGOK

(=) **Mulatság Soborsinban.** A soborsini ifjuság egyrész 1907. évi november hó 24-én vasárnap Roth Mór nagyvendéglőjében, a szegény gyermekek felruházására jótékonycslu zártkörű táncvigalmat rendez.

Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Csütörtökön, 1907. évi november hó 14-én:

A város.

Az aradi Nemzeti Színház pályázatán a bíráló-bizottság által elfogadott színmű 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Bullás Mihály	Várnai Jenő	Dömötör Pál	Hunyadi J.
Bullásné	Szilágyi B.	Dr. Kelemen	Dei L. Jos.
Vera, leányuk	Kállai Jolán.	Torma, molnár	Szathmári A.
Miska, fiuk	Baranyai J.	Kispéter	Kulcsar L.
Dr. Macska	Maribázi M.	Czibere	Faludi K.
Ernő, fia	Horti Sándor.	Pusztázó	Fehér A.

Kedvete este 7 és fél órakor.

Berliner gyermek kabátok,

Valódi Benger-gyártmányu dr. Jäger tanár-féle

ugyszintén minden fajta harisnyák,

gyapju alsó-ruházat

elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen olcsó szabott árak mellett

férfiak, nők és gyermekek részére,

Bársony Andor

harisnya-nagykereskedésében, Arad, Szabadság-tér 17. sz.

fejkötők, sapkák, cipők és keztyűk, valamint gyermek alsóingek, nadrágok és öltönyök.

Az „Orsovai Hal”-hoz

BREGER J. czég

Szabadság-tér 4. szám, szemben a Szabadság-szoborral. 2543

Ajál naponként friss élő orsovai Duna halakat, a vízben és jégben. Megjegyzem, hogy minden csütörtökön délután érkeznek kecske, fogas és tok és ugyanakkor a nagyérdemű közönség tetszés szerint választhat. Finom tengeri halak csütörtökön érkeznek, kiadva itt a főútleben és a Minorita-palota főpostától 2-ik ajtó levő mellékületében. Ajánl kóser liba-zírt, naponként friss tormásvirsli és fűtöltőmüt, továbbá erdélyi almát, körtét és mindenféle déli gyümölcsöt, szilvaizet és a legjobb fajta diót. Finom hollandi heringeket a legolcsóbban árulok. Szombaton egész nap zárva. Vasárnap egész nap nyitva. — Vidéki rendeléseket a legutóbbi yosabban és pontosan eszközölök. Finom hegyi csemege szőlőt a legmagasabb árban veszek. B. pártfogásukat kérve tisztelettel Breger J.

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték után!

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szűkös különös figyelmébe ajánlom orthopéd-gyógycipőmet, melyek megakadályozzák a lábfej fejlődését, gyermekkorától, ugyancsak felnőtteknél nagyszerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készítők a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartos anyag cipőket. B. megrendeléseket kérve teljes tisztelettel!

SEELINGER M. A. UTÓDA

441 Arad, Nemzeti Színház szomszédságában

Seiler Bertalan

paszmányos és gombkötő üzlete

Arad, Weizner János-u. 13. sz.

Zsinor,

gomb,

bojtok

és rojtok

állandóan raktáron tartainak.

Gyermekek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

Vizvezeték-műhely

megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a mai kornak teljesen megfelelő vizvezeték berendező-műhelyt nyitottam, hol mindennemű csatornázást, vizvezeték, fűdőszerelést, angol klosetteket, vízűtést, acéltel és Benoid-felszerelést és vezetéket minden fajtájú szivattyúkat, hőlégmotort és szivattyú javítását és készítését vállalom.

20 évi tapasztalataim, valamint 11 évi aradi működésem biztosítékot nyújt tisztelt rendelőknek arra, hogy az elvállalt munkát szakszerűen, pontosan és lelkiismeretesen, a lehető legolcsóbban eszközölöm. 2532

Ugyane szakba vágó munkák jó karban tartását átalányban elfogadom.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel

Mókos Márton

szerelő-mester

Petőfi-utca 4. sz.

POROSZ

és

MAGYAR

DIÓ és

KOCZKA

KÖSZIÉN

blombázott zsákokban.

KOKSZ

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46.

2565

Telefon 46.

Kellemesen hűsítő hajviz

Eau de Glace.

A fejbőrt erősíti, a hajhullást megakadályozza, a korpa képződést megszünteti és a fejet huzamos időn át hűvösen tartja.

Egy üveg ára 2 korona.

A haj mosására és tisztán tartására a legalkalmasabb szer a

„CHAMPOING POR.”

A vele készült vízzel mosott haj fényes, ruganyos és selymes lágyaságú lesz. A haj színére nincs befolyással.

Az ideges fejfájást azonnal megszünteti a

Rozsnyay-féle fejfájás elleni tabletták.

6 darab ára 1 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszeráránban

453

Arad, Szabadság-tér.

Mesés szép lesz

minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításán nagy aranyérmekkel, keresztel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
és Ibolya hülgypor 1 korona 20 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.

A bevásárlásnál csak a hajós-féle aradi készítményeket tessék keresni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

HAJOS ARPAD gyógyszeráránban

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Károlynál, Kocsuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vojtek Kálmán, Berger Gyula gyógyszeráránban és Vojtek és Weizner drogeriájában.

Ügyes

felső ruha

varrónő

ajánlkozik házakhoz

helyben és vidékre.

Török Ignác-utca 2. sz.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és árnyas, szép és tágas kerthelyiséggel, ugyancsak a város legkínálóbb fedett és villanyvilágítással ellátott tekepályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termései borok. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. Pohár 10 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve

tisztelettel

1408

Répássy Pál.

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz palotában.)

A t. közönség rendelkezésére áll és különösen kitűnő anyagból kötött

3074

új harisnyáit ajánlja.

RUBICS GYULA

fényező és mázó mester

Arad, Szent-Pál-utca 8. szám,

Bocskai-tér sarok.

Elvállal e szakmába vágó mindenféle munkát, u. m.: butorfényezést, vas- és fa-butorkban, régi butorok újra festését bármilyen stílusban, kávéházi berendezéseket u. m.: asztalok, székek, rácszatok, lámpariak, fogasok, csillárok és fürdő-kadakat. 1488

Fazekas-Varsándi

körjegyzőséghez

egy kisegítő

díjnokat

keresnek.

2718

=Megérkeztek=

a legszebb és legdivatosabb

ősz i ujdonságok

kelmékben,

valamint

jó mosó flanelek és barchettek

a legújabb mintákban és dus választékban, melyeket
a legjutányosabb áron csakis nálam lehet be-
szerezni.

vásznak és schiffonok

szintén a legjobb minőségben kaphatók. Egy próba-
vásárlás mindenkit meggyőz arról, hogy jót olcsón
csakis nálam lehet vásárolni. — Szíves pártfogást kér

kész szolgálattal

2294

Jankovits György,

Arad,

Ferray-utca 2. a) sz. (Lukácsy-ház.)

Uj cipő-felsőrész üzlet.

Van szerencsém a tisztelt cipésmester urak figyelmét
felhívni a mai napon általam megnyitott elsőrendű

cipő-felsőrész üzletemre.

E szakmában a saját anyagomból, a legjutányosabb és
legdiszesebbet készítem, gyors és pontos kiszolgálással, a
miért is magamat b. jóindulatukba ajánlom s kérem szíves
támogatásukat. 2444

Kiváló tisztelettel

Altmann Mór

cipő-felsőrész műhely

Boczkó-utca 2. szám.

A legjobb minőségű bor és csomage
faju dus gyökérzetű

szőlő-oltvány,

ugyszintén gyökerez

Riparia Portalis és Rupestris Monticola szőlővessző

minden mennyiségben kapható

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelőnél

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Telefon 410. szám.

2516

A magy. kir. szabadalm.
Osztálysorsjáték

nyereménytáblázata.

62.500 nyerem., 125.000 sorsjegy.

Minden második sorsjegy nyer!

Főnyeremény esetleg

1 millió korona.

	jutalom	Korona
1	nyeremény á	600000
1	"	400000
1	"	200000
2	"	100000
2	"	90000
2	"	80000
2	"	70000
2	"	60000
1	"	50000
3	"	40000
3	"	30000
6	"	25000
9	"	20000
13	"	15000
44	"	10000
61	"	5000
22	"	3000
475	"	2000
961	"	1000
1635	"	500
165	"	300
39675	"	200
5325	"	170
5325	"	130
115	"	100
4825	"	80
3825	"	40
62500	nyeremény és jutalom	16,457.000

Meghívó

a magyar kir. szabad. Osztálysorsjáték

XXI. sorsjátékának I. osztályához.

Hazás már 1907. november hó 21-én és 23-án.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

Egész	fél	negyed	nyolcad sorsjegy
12.—	6.—	3.—	150 korona.

A sorsjegyek szétküldése, vagy az összeg előzetes beküldése, vagy pedig utánvét ellenében történik. A legkényelmesebb és legolcsóbb rendelés postautalványon esz-
közlhető. Minden rendeléshez a hivatalos játékterv lesz
csatolva. A hivatalos nyereményjegyzékek a huzás befe-
jezése után azonnal szétküldetnek. Postai befizetési lapok
az összeg portomentes beküldéséhez ingyen és bérmentve
küldetnek.

Megrendelések lehetőleg postafordultával keretnek.

GAEDICKE

bankház

Budapest, Kossuth Lajos-utca 11.

GAEDICKE szerencséseje óriási!

Az itt felsorolt főnyereményeket igen tisztelt vevőimnek készpénzben fizettem ki.

A	száma sorsjegyre	Koronákban
62551	"	600000
33464	"	400000
11119	"	400000
28916	"	400000
19406	"	400000
42758	"	100000
49878	"	100000
87991	"	100000
3148	"	90000
47334	"	80000
60912	"	70000
11142	"	70000
17357	"	60000
78863	"	60000
82528	"	60000
97263	"	60000
3952	"	60000
64714	"	50000
95853	"	40000
6920	"	30000
42778	"	30000
88837	"	30000
38691	"	30000
90964	"	30000
15900	"	25000
28481	"	25000
80049	"	25000
52'86	"	25000

GAEDICKE nyereményeredményei

egyedülálló, mert nincsen olyan gyűjtő, a mely így óriási eredményt tudna felmutatni. 3992

APRO HIRDETESEK.

Fleischmann Zsófia

szülésznő Massouse, lakását november hó 1-től Vörösmarthy-utca 3. szám alá helyezte át. 2599

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — **Kerpel Izsó** könyv- és papírkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 1921

Sütőde

jó steerrel, konkurencia nélkül Mezőkovácsházán kiadó vagy eladó. Bővebbet Grosz Ferencnél. 2617

Rongált dobozu levélpapírokat

minden elfogadható árban kiárul. **Inquez I. és Fia** könyvkereskedése Arad. 361

Tanuló

fizetés mellett alkalmazást nyer **Kerpel Izsó** könyv- és papírkereskedésében Aradon. 2709

Legolcsóbb üzemelő malmok, mezőgazdasági gépek, stb. részére.

Kiszolgálás és javítás kivan zárva.

Költségnélküli vizellátása községek, gyártelepek, gazdaságok, mezői lakások, villák, vasúti állomásoknak, stb.

Megőntözése

kertek- és parkoknak.

Lecsapolása

tavak- és téglagyáraknak, stb.

Tervezés költségvetések

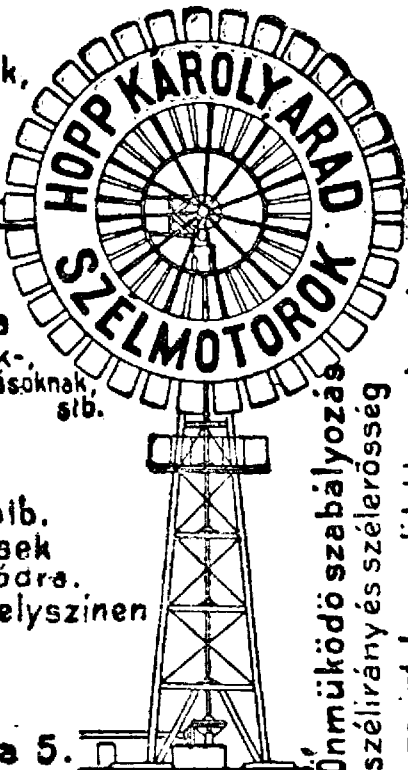
minden alkalmazási módra.

Tervezetek kívánatra a helyszínen felvételnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája,

2347 ARAD, Széchenyi-utca 5.

Önműködő szabályozás szélirány és szél erősség szerint. Legszolidabb szerkezet. Legmagasabb munkaképesség.

Angyal-utca 21. szám alatt

egy borbély-üzlet, lakással december 1-től kiadó. Gartner Herman. 2711

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a mai naptól kezdődőleg, az eddig **Benkő és Pfeil** cég alatt fennállott

lakatos műhelyt

Andrássy-tér 9. szám alatt

a saját nevem alatt egyedül vezetem tovább.

Elvállalok minden e szakmába vágó műlakatos munkákat, sirkerítések készítését, mérleg készítését és javítását, pénzszekrények javítását pontosan és gyorsan a legolcsóbb árak mellett.

Kérem a n. é. közönség szíves támogatását. Tisztelettel 2591

Benkő József.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület aszalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind e szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szárítására vaskosarak kaphatók.

Videki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 1151

Nagy választék sirkerítés mintákból természetesen nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Telefon 665. sz.

Alapítástól 889. évben.

Várhoz László

uri- és női cipész

Arad, Weitzer János utca 2. sz.

Minorita-palota a leányiskolával szemben.)

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 18 év óta fennálló jó hírűnek örvendő cipész-üzletemre. A bekövetkező téli időnyre beszerestem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyvernemhez a legjobb kivitelben előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

Várhoz László.

2470

Kalap divat-szalón!

Van szerencsém a nagyjódmű hálgyközség becses tudomására hozni, miszerint válogatott izlés

modeljeim

az őszi és téli szezonra megérkeztek.

Dusan felszerelt raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy egy a legkényesebb, mint a legszerényebb igényeket ki tudom elégíteni. Számos látogatásért esd 2359

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság tér 11. sz. I. em.

(a Güök husosarnokkal egy házban.)

Gyászkalapok a legrovidebb idő alatt elkészülnek

Egy okleveles képes-séggel bíró

Zongora-tanítónő

elvéllal órákat házbán és házon kívül.

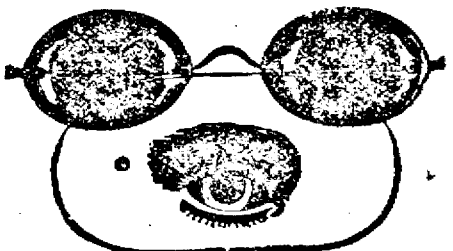
Bővebbet Damjanics utca 1. sz., I. emelet, Gartner Márkusné. 2681

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órás és látszerész

Arad Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktárom tart mindennemű színházi látszereseket a legkülömbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenőbeka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2412

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

FRATER és DÖMÖTÖR

okleveles mérnökök irodája

ARAD, SALACZ GYULA-UTCA 1. SZ.

Elvállalják

városok, községek, uradalmak felmérését, szabályozását, tagosítását, parcellázását, erdei és iparvasutak tracirozását, tervezését és építését.

Specialisták

vizszabályozások és vizierőművek tervezésében és létesítésében.

2307

URAI JÁNOS

Ö. cs. és kir. Fensége József főherceg kamara fényképész k. k. f.
modern műterme

Arad, Weitzer János-utca 3. szám.

Készít mindenféle .

modern kivitelű képeket.

„Platinatipia“ matt képek, makarttól kezdve életnagyságig.

Hires „Oelographia“ festmények, bármily kis fénykép után, minden nagyságban rendelhető.

Gyermek-felvételek a legmodernebb kiállításban, új és igen érdekes játékokkal.

Családi és csoport felvételeknek, műterme nagyságra nézve, el van ösmerve, hogy a legelső helyet foglalja el.

Téli időnyre műtermem jól fűtve!

2655

Felvételek esős időben is eszközözlendők!

Bővebb felvilágosítással és kedvező jutányos áraival készséggel szolgál.

URAI JÁNOS

Ö. cs. és kir. Fensége József főherceg kamara fényképész k. k. f.
modern műterme

Arad, Weitzer János-utca 3. szám.